

4

Guies
breus de
participació
ciutadana

Guia d'instruments de participació ciutadana a Catalunya

Generalitat de Catalunya
**Departament de Governació
i Relacions Institucionals**

Guies breus de participació ciutadana, 4
Guia d'instruments de participació ciutadana a Catalunya

Barcelona, octubre de 2013.

© Autors del text: Josep Lluís Martí Màrmol i José Ezequiel Páez.

Coordinació: Laura Suñé Salvador i Marta Garsaball Pujol

© Per a aquesta edició: Generalitat de Catalunya

Departament de Governació i Relacions Institucionals

Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica

c/ Tapineria 10, 08002, Barcelona

www.gencat.cat/governacio/qualitatdemocratica

Fotos: Shutterstock

Maquetació i correcció: Gabinet Tècnic

Dipòsit legal: B. 25819-2013

Sumari

Introducció	6
1. Participa al teu municipi	8
2. Participa a Catalunya	16
3. Participa a Espanya	29
4. Participa a la Unió Europea	41
5. Altres canals de relació amb l'Administració	48
Annexos	60

Introducció

El dret a la participació ciutadana està reconegut i protegit tant per l'Estatut d'autonomia de Catalunya (article 29.1) com per la Constitució espanyola (article 23.1).

També es troba recollit en els principals tractats internacionals de drets humans, com ara la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides aprovada l'any 1948 (article 21), el Pacte internacional dels drets civils i polítics adoptat també per les Nacions Unides l'any 1966 (article 25), i la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, de l'any 2000 (article VIII).

En un context de creixent desafecció política i d'augment de la demanda de més implicació de la ciutadania en els afers públics, des del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica hem volgut oferir a la ciutadania una guia que reculli les opcions que el sistema jurídic preveu per a la seva participació: les eleccions, les consultes populars i les iniciatives legislatives populars.

Aquests instruments no exhaureixen les possibilitats de participació ciutadana, però sovint són desconeguts o poc utilitzats, no perquè no siguin útils, sinó perquè se'n desconeix l'existència o el procediment d'ús. Aquesta Guia pretén salvar aquest desconeixement i fer aquests mecanismes, que sovint semblen feixucs i complexos, més accessibles als ciutadans.

En aquest sentit, quan parlem de participació ciutadana en aquesta Guia no pretenem donar una visió exhaustiva de les opcions de participació de la ciutadania, sinó d'alguns dels mecanismes reglats previstos legalment. Així doncs, en queden fora les formes de participació de la societat civil sorgides de la seva pròpia iniciativa i que no impliquen una intervenció de l'Administració (com són l'associacionisme, els moviments socials, les manifestacions...) i també els processos participatius i els òrgans estables de participació, atès el seu caràcter menys formal.

L'estructura de la Guia respon als diferents nivells d'administració segons l'àmbit territorial a través dels quals la ciutadania pot participar (àmbit local, català, estatal i europeu). Per cadascun dels àmbits es fa la descripció dels mecanismes de participació reconeguts per l'ordenament jurídic.

Article 29.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

Article 23.1 de la Constitució espanyola

Els ciutadans tenen el dret a participar en els afers públics, directament o per mitjà de representants lliurement elegits en eleccions periòdiques per sufragi universal.

Atès que les possibilitats de participació a través d'eleccions periòdiques en tots els àmbits territorials són força conegudes per la ciutadania i hi ha molta literatura sobre la matèria, no han estat tractades de forma minuciosa.

El darrer capítol està dedicat a altres mecanismes que no tenen l'objectiu de dotar de veu als ciutadans per a la defensa d'interessos concrets i que també són canals de relació amb l'Administració: el dret de petició o el tràmit d'audiència, entre d'altres.

Esperem que aquesta Guia contribueixi al repte de millorar i fer més fluida la relació entre la ciutadania i les administracions públiques i, en últim terme, a millorar la qualitat de la nostra democràcia.

1

Participa
al teu municipi

1. ELECCIONS MUNICIPALS

Els ciutadans majors d'edat poden escollir en les eleccions locals cada quatre anys els seus representants, que integraran els òrgans representatius dels ens locals, especialment del municipi (vegeu el requadre 1).

En alguns dels ens locals no municipals, com els consells comarcals, les diputacions provincials o les corporacions metropolitanes, els òrgans de govern són escollits a través de sufragi indirecte, i estan formats per persones escollides o delegades pels òrgans representatius municipals.

Quan parlem de l'àmbit municipal, aquests òrgans representatius són l'alcaldia, el ple municipal i la comissió de govern o junta de govern local.

Òrgans representatius de l'àmbit municipal

- **L'alcalde o alcaldessa** exerceix la presidència de la corporació amb la funció de dirigir el govern i l'administració municipals, i és el màxim representant dels veïns del municipi i del mateix ajuntament.
- **El ple municipal**, presidit per l'alcalde o alcaldessa i integrat per tots els regidors de l'ajuntament, representa la diversitat política del municipi i té atribuïdes, entre d'altres, les funcions de control dels òrgans municipals de govern i d'aprovació de les qüestions més importants de la política municipal.
- **La comissió de govern**, que es pot trobar en els municipis de més de 5.000 habitants, està integrada per l'alcalde o alcaldessa i una representació dels regidors del ple (fins a un màxim d'un terç) designats lliurement per l'alcalde o alcaldessa, amb la funció bàsica d'assistir-lo en les seves funcions, així com de realitzar tot allò que li delegui el ple.

Aquest esquema és aplicable a tots els municipis de Catalunya, excepte els que gaudeixen de règim de consell obert (vegeu el requadre 2).

1. Article 29.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya

Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

2. Municipis amb règim de consell obert

Es tracta de municipis molt petits (menys de 100 habitants, que tradicionalment hagin funcionat així o que ho aconsellin les seves circumstàncies) on només hi ha dues institucions: l'alcaldia, que pot ser assistida per una comissió, i un consell general, integrat per tots els veïns electors. Com que tots els ciutadans ja poden participar en la presa de decisions del municipi, no es requereixen altres òrgans addicionals de participació.

2. LA CONSULTA POPULAR PER VIA REFERÈNDUM EN L'ÀMBIT MUNICIPAL

I. Què és?

Segons la Llei catalana 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum¹, la consulta per via de referèndum és “un instrument de participació directa que serveix per a determinar la voluntat del cos electoral sobre qüestions polítiques de transcendència especial amb les garanties pròpies del procediment electoral” (article 3).

Els ciutadans tenen el dret a promoure i participar en una consulta popular per via de referèndum d'àmbit municipal quan aquesta ha estat convocada seguint els requisits establerts per la Llei.

Aquest dret n'engloba **dos de més concrets**:

- **Dret a promoure i donar suport a una iniciativa popular que insti una consulta popular.** Tal com es pot veure a l'apartat del dret a la iniciativa popular en l'àmbit municipal, aquest dret, al seu torn, es divideix en dos drets més concrets: el dret a promoure i presentar la iniciativa des de la comissió promotora, i el dret a donar-hi suport mitjançant la signatura.
- **Dret a participar pròpiament en la consulta popular mitjançant el vot individual i secret.**

El resultat de la consulta no és vinculant per als poders públics. Alguns municipis han desenvolupat una normativa pròpia del dret a participar en una consulta popular municipal. Els aspectes més importants de la regulació general, no obstant, són els següents.

3. Marc normatiu

a) Article 92.3 de la Constitució espanyola i article 29.6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

b) Llei orgànica 2/1980, de 18 de gener, sobre regulació de les diverses modalitats de referèndum.

c) Llei catalana 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum.

d) Aquest dret també està reconegut, dins de la legislació local bàsica, com a dret dels veïns pels articles 18.1.f), 70 bis.2 i 71 Llei Reguladora de les Bases del Règim Local (LRBRL), i pel 43.1.f) Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya (LMRL).

¹ Contra aquesta Llei es va interposar recurs d'inconstitucionalitat i va quedar automàticament en suspens. El juny de 2011 el Tribunal Constitucional va aixecar la suspensió mitjançant una interlocutòria fonamentada en dos arguments: el possible objecte de les consultes ha de circumscriure's a l'àmbit de competències de la Generalitat, i la celebració d'una eventual consulta estaria supeditada a l'obtenció de l'autorització prèvia de l'Estat. Per tant, tot i estar pendent de resolució del recurs interposat, la Llei és plenament aplicable.

II. Qui hi pot participar?

A) Respecte el dret d'instar la consulta, cal distingir dues modalitats diferents en funció de qui exerceix el dret: la modalitat d'iniciativa institucional i la modalitat d'iniciativa popular.

- **Modalitat d'iniciativa institucional:** poden instar una consulta d'iniciativa institucional l'alcalde o un terç dels regidors. En aquesta modalitat, la participació ciutadana es limita a l'exercici del dret de vot.
- **Modalitat d'iniciativa popular:** tenen el dret a signar una consulta d'iniciativa popular **tots els veïns del municipi que estiguin inscrits en el padró, que tinguin residència legal a Espanya o bé tinguin la condició de catalans o la ciutadania espanyola, i que tinguin els 18 anys ja complerts.**

B) Respecte del dret a votar en la consulta, en gaudeixen no tots els veïns, sinó només els que tenen reconegut el dret de vot en les eleccions municipals.

III. Objecte i límits

La consulta popular d'àmbit municipal només pot plantejar una pregunta sobre un tema que sigui:

- de **competència municipal**;
- de **caràcter local**, és a dir, sobre el qual no prevalgui un interès supramunicipal;
- de **transcendència especial** per als interessos dels veïns.

En queden també expressament excloses les matèries **següents:**

- **les que puguin anar en contra de les facultats que la Constitució i l'Estatut reconeixen a les institucions de la Generalitat i als ens locals;**
- les que afectin **un projecte de llei o una proposició de llei que s'estigui tramitant al Parlament, i**

- els assumptes relatius a les **finances locals**.

IV. Procediment

El procediment per realitzar una consulta varia depenent de quina modalitat (iniciativa institucional o iniciativa popular) s'hagi seguit.

En qualsevol cas, el Govern de l'Estat té la competència exclusiva en l'autorització de la convocatòria de consultes per via de referèndum.

A continuació s'explica pas a pas el procediment per proposar una consulta per via de referèndum en la modalitat d'iniciativa popular:

- **Pas 1:** es constitueix la comissió promotora, amb un mínim de tres persones majors d'edat, que tinguin la condició política de catalans d'acord amb l'Estatut d'autonomia i que no estiguin privades dels drets polítics ni tinguin cap causa d'incompatibilitat de les previstes a l'art. 23 de la Llei 4/2010.
- **Pas 2:** la comissió promotora presenta una sol·licitud per promoure la consulta davant de l'alcalde, adjuntant com a documentació:
 - o el text de la pregunta, formulada de manera clara, succinta i inequívoca;
 - o una memòria explicativa de les raons que fan convenient la consulta popular i l'àmbit competencial d'aquesta, i
 - o una relació dels noms dels integrants de la comissió promotora.
- **Pas 3:** el secretari municipal verifica que es compleixen els requisits legals i, si és el cas, s'admet a tràmit la proposta de consulta. El secretari ha d'assessorar també els membres de la comissió promotora sobre el compliment d'aquests requisits, o sobre la continuació del procediment.
- **Pas 4:** la comissió promotora intenta aconseguir el

nombre de signatures exigit, segons s'explica en l'apartat corresponent més avall. Disposa d'un termini de tres mesos per fer-ho. Excepcionalment, a petició de la comissió promotora, l'alcalde, amb l'informe previ del secretari municipal, pot aprovar de prorrogar el termini per un mes més com a màxim, per causes degudament justificades.

- **Pas 5:** un cop reunides les signatures, la comissió promotora presenta al secretari municipal o al funcionari en qui aquest delegui els plecs de signatures, cada full dels quals ha de contenir el text de la pregunta i l'espai destinat a les signatures. El secretari municipal o el funcionari en qui delegui ha de numerar els fulls i els ha de tornar a la comissió promotora en el termini de vuit dies.
- **Pas 6:** el secretari acreditarà l'autenticació de les signatures i que les persones signants estan inscrites en el padró municipal. En farà el recompte en un acte públic, al qual han de ser citats els representants de la comissió promotora. I finalment ha d'estendre el certificat del resultat del recompte. Les signatures que no compleixin els requisits establerts són nul·les.
- **Pas 7:** el secretari verifica que s'han reunit les signatures exigides i ho comunica a l'alcalde perquè continuï el procediment.
- **Pas 8:** l'alcalde presenta la proposta al ple municipal perquè sigui debatuda i votada. Per ser aprovada la proposta de consulta ha de comptar amb el suport de la majoria absoluta dels regidors.
- **Pas 9:** si és aprovada pel ple, l'alcalde ha de trametre la proposta amb tota la documentació al departament competent en matèria d'administració local de la Generalitat, perquè aquest, en un termini de 30 dies, el faci arribar al Govern de l'Estat, juntament amb un informe propi sobre la conveniència de la consulta.
- **Pas 10:** si rep l'aprovació del Govern, la convocatòria de la consulta la realitza l'alcalde mitjançant un decret en un termini de 30 dies des d'aquesta aprovació. La consulta ha de realitzar-se en un termini d'entre un i quatre mesos. No es poden convocar consultes ni durant els 90 dies anteriors ni durant els 90 dies posteriors a unes eleccions municipals o a una altra consulta. I el decret de convocatòria ha de contenir:
 - o la pregunta que ha de respondre el cos electoral convocat;
 - o la data de la votació;
 - o l'administració electoral que té encomanades les funcions de control i seguiment del procés;
 - o el dia d'inici i la durada de la campanya informativa, i
 - o els mitjans materials i personals necessaris per celebrar la consulta, i els

4. Condició política de català

Els ciutadans espanyols residents a qualsevol municipi de Catalunya i inscrits en el padró municipal.

Els ciutadans espanyols residents a l'estranger que hagin tingut en un municipi català la seva darrera residència a l'Estat i n'hagin estat inscrits en el padró.

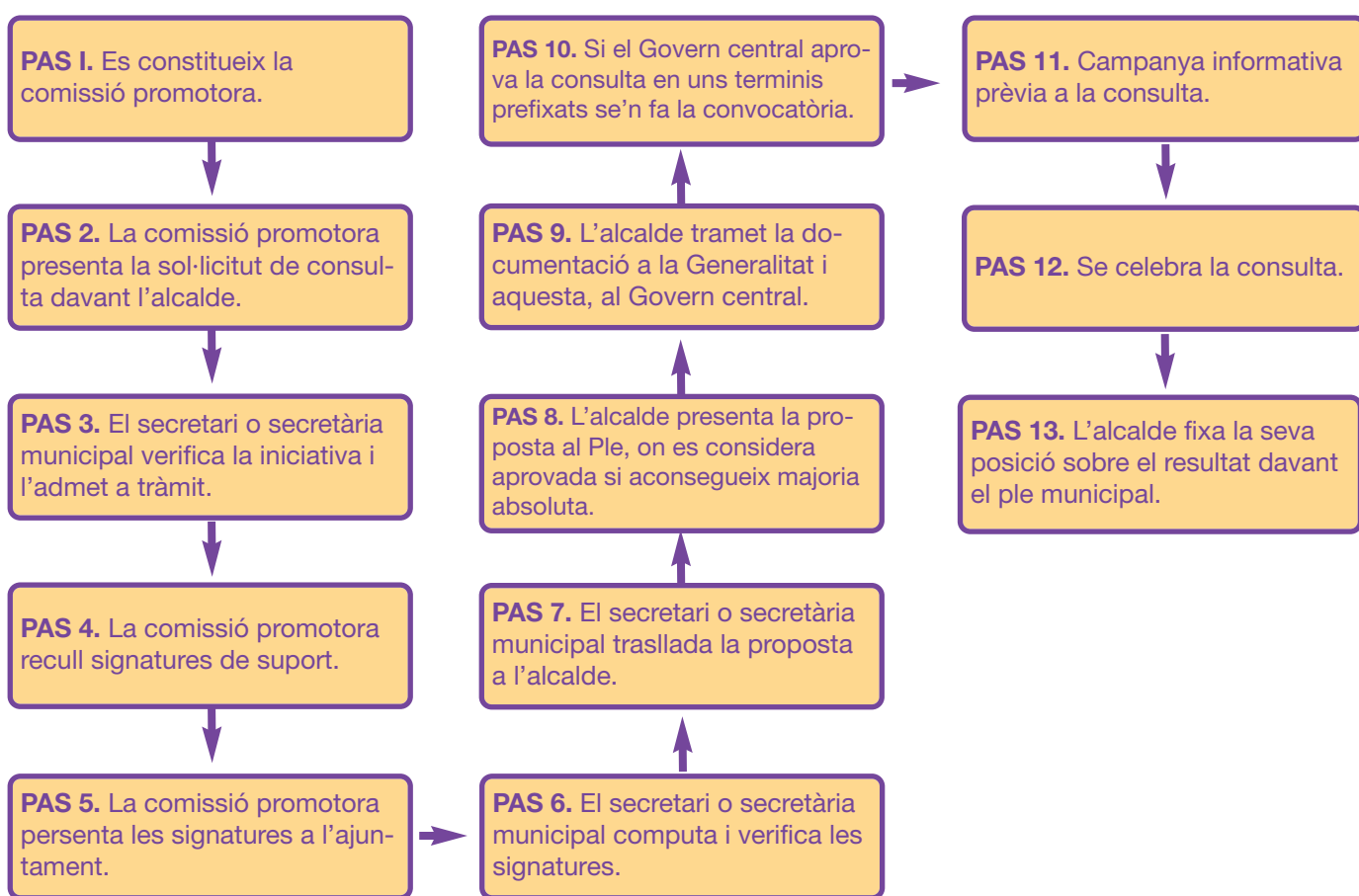
Els seus descendents, sempre que mantinguin la ciutadania espanyola i sol·licitin la condició política de catalans.

agents responsables de subministrar-los.

- **Pas 11:** la consulta ha d'anar precedida d'una campanya informativa, en què la comissió promotora i els partits polítics han de poder explicar la seva posició sobre la pregunta a la ciutadana.

- **Pas 12:** el resultat de la consulta no és vinculant. No obstant això, l'alcalde té l'obligació de compareixer davant del ple municipal i fixar la seva posició respecte del resultat en un termini màxim de sis mesos des del dia de celebració de la consulta.

Figura 1. Procediment per proposar una consulta per via de referèndum en la modalitat d'iniciativa popular en l'àmbit municipal

V. Nombre necessari de signatures

Per proposar una consulta per via de referèndum en la modalitat d'iniciativa popular **la comissió promotora ha d'aconseguir un nombre mínim de signatures de suport. Aquest nombre es calcula d'acord amb la grandària de la població del municipi, seguint el barem següent:**

- a) **El 20%** dels habitants en les poblacions de **5.000** habitants o menys.
- b) **1.000** signatures, **més el nombre de signatures equivalent al 10%** dels habitants que excedeixen **els 5.000**, en les poblacions entre **5.001 i 100.000** habitants.
- c) **10.500** signatures, **més el nombre de signatures equivalent al 5%** dels habitants que excedeixen **els 100.000**, en les poblacions de **més de 100.000** habitants.

3. DRET D'INICIATIVA POPULAR EN L'ÀMBIT MUNICIPAL

I. Què és?

Mitjançant la iniciativa popular, **els ciutadans poden instar el ple municipal que prengui una decisió o aprovi una normativa amb una orientació determinada** sempre que es compleixin certes condicions bàsiques.

La regulació concreta del dret d'iniciativa popular depèn de la normativa aprovada per cada municipi. Per tant, aquesta regulació pot variar —sovint és el cas— d'un municipi a un altre.

A continuació s'expliquen les condicions generals i mínimes que estableix la legislació local bàsica.

El dret a la iniciativa popular engloba **dos drets diferents**, tot i que relacionats entre si:

- Dret a **promoure una iniciativa**, que es concreta de tres formes:
 - o Dret a formar part d'una **comissió promotora** que redacti un esborrany de text normatiu o de decisió d'actuació, que se sotmet a l'aprovació del ple municipal.
 - o Dret a **treballar per a reunir** el nombre de **signatures** exigides.
 - o Dret a **impulsar i defensar l'aprovació final** d'aquest text i a presentar-lo al tràmit de la presa en consideració quan es compleixin les condicions exigides per la normativa.
- Dret a donar **suport a la iniciativa**: dret dels veïns a donar suport a la iniciativa

5. Marc normatiu

- a) Normativa aprovada per cada municipi.
- b) Article 70 bis LRBRL.

popular **mitjançant la seva signatura**, per tal d'assolir el nombre exigint de signatures i poder iniciar el tràmit de presa en consideració i votació corresponent en el ple.

II. Qui hi pot participar

Tots els veïns amb dret a sufragi actiu en les eleccions municipals corresponents tenen dret tant a **promoure** una iniciativa popular municipal com a **donar-hi suport**.

III. Objecte i límits

Les iniciatives populars presentades al ple municipal poden tenir per objecte **qualsevol tema que sigui matèria de competència municipal**, i es poden presentar a votació proposades tant de **textos normatius generals** com d'**actuacions municipals concretes**.

Límits a l'exercici del dret d'iniciativa popular municipal

A diferència del que passa amb la regulació de la iniciativa legislativa, tant estatal com autonòmica, la iniciativa popular municipal no imposa cap restricció de temes que puguin ser objecte de la iniciativa, sempre que siguin de competència municipal.

IV. Procediment

- **Pas 1:** la comissió promotora sol·licita al ple municipal el registre d'una iniciativa popular.
- **Pas 2:** una vegada registrada la iniciativa, s'inicia la recerca de signatures per part d'aquesta fins que aconsegueixi el nombre mínim establert per la normativa municipal pròpia o, en el seu defecte, per la legislació local bàsica.

Si s'aconsegueix reunir el nombre de signatures exigides, la comissió promotora les presentarà a l'ajuntament perquè les validi.

- **Pas 3:** l'ajuntament ha de validar el nombre de signatures i comprovar que es tracta de veïns del municipi amb dret a donar suport a la iniciativa.

Per altra banda, si la iniciativa afecta drets i obligacions de contingut econòmic de l'ajuntament, el secretari i l'interventor han d'elaborar respectivament un informe de legalitat, que cal adjuntar al text de la iniciativa quan se sotmeti al ple.

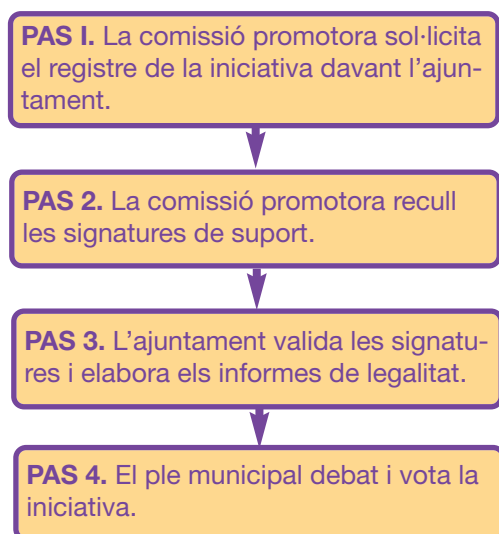
6. Requisits per tenir dret a sufragi actiu en les eleccions municipals

- Ser major de 18 anys.
- Estar inscrit en el padró del municipi.
- Ser ciutadà espanyol, de la Unió Europea o d'altres països que hagin signat amb Espanya un tractat de reciprocitat en les eleccions municipals.

- **Pas 4:** un cop validades les signatures i reunits els informes de legalitat respectius, i tant si el ple municipal és l'òrgan competent per adoptar la decisió proposada com si no, el text normatiu o l'actuació que és objecte de la iniciativa ha de passar obligatòriament a ser debatut i votat pel ple. El ple municipal no està obligat a aprovar el text que ha estat objecte de la iniciativa. Pot rebutjar-lo, o pot també modificar-lo abans d'aprovar-lo, si ho considera oportú.

Si la iniciativa resulta aprovada però l'òrgan que té la competència per prendre la decisió és un altre serà traslladada a aquest segon òrgan.

Figura 2. Procediment per proposar una iniciativa popular en l'àmbit municipal

V. Nombre necessari de signatures

Si no hi ha normativa municipal, o aquesta no regula aquest punt, **el nombre de signatures que s'han de reunir dependrà del nombre d'habitants del municipi**, seguint el criteri següent:

- Als municipis de fins a **5.000** habitants, es requereix el suport mínim del **20%** del total de veïns (no més dels que tenen dret de sufragi).
- Als municipis d'entre **5.001 i 20.000** habitants, es requereix com a mínim el suport del **15%** del total de veïns.
- Als municipis que tenen **20.001** habitants o més, és necessari obtenir suport del **10%** del total de veïns.

La normativa específica de cada municipi pot establir (i molts municipis de Catalunya així ho han fet) llinars de signatures més baixos o flexibles, però mai més alts que aquests.

Altres formes de participació municipal

La regulació específica de drets i mecanismes de participació de cada municipi sol trobar-se en el reglament o l'ordenança de participació respectius del municipi, en cas que en tinguin. Aquesta normativa ha de ser pública i els ciutadans la poden trobar en el diari oficial corresponent. Sovint es troba també en la pàgina web oficial de l'ajuntament.

La majoria de municipis compta amb consells de participació que queden recollits en els reglaments respectius.

2

Participa
a Catalunya

1. ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

Els ciutadans de Catalunya **majors d'edat en ple ús dels seus drets civils i polítics** gaudeixen del dret a participar de manera indirecta en els afers públics mitjançant el seu vot en les eleccions al Parlament.

Les eleccions al Parlament se celebren **cada quatre anys**, tot i que aquest també es pot dissoldre anticipadament, bé perquè no s'assoleixi la majoria per investir el president de la Generalitat, o bé perquè el president aprovi un decret de dissolució anticipada.

D'acord amb l'article 56 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, el Parlament es compon d'un mínim de 100 diputats i un màxim de 150. Actualment, el nombre d'**escons** del Parlament de Catalunya és de **135**.

La **circumscripció electoral** és la **província**, i el **nombre d'escons** per província és:

Província	Nre. d'escons que escull
Barcelona	85
Girona	17
Lleida	15
Tarragona	18

El **sistema electoral** és el **d'Hondt**, que estableix una **distribució proporcional** a partir d'un percentatge mínim de vots obtinguts i que **reforça els partits més votats** a través de la redistribució de romanents de vots sense escó entre les candidatures més votades.

Les llistes de candidatures poden presentar-les els partits polítics legalment constituïts, les federacions, les coal-

1. Marc normatiu

Articles 56 i 66 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Catalunya no disposa d'una llei electoral pròpia, tot i que té competències per dictar-ne una. En defecte d'això, les eleccions catalanes es regulen per la disposició transitòria segona de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

cions o les agrupacions d'electors i es caracteritzen per:

- ser llistes tancades: no s'hi poden afegir candidats ni treure'n, ni es poden votar els candidats d'altres llistes.
- estar bloquejades: no es pot canviar l'ordre dels candidats.

2. LA CONSULTA POPULAR PER VIA DE REFERÈNDUM

I. Què és?

Les consultes populars per via de referèndum, com hem vist en l'apartat corresponent a l'àmbit municipal, són un instrument de participació directa en què se sotmet una qüestió política de transcendència especial per a la ciutadania al cens electoral a través d'un procediment electoral.

El dret a promoure i participar en una consulta popular per via de referèndum està previst en diferents normes del nostre ordenament jurídic (vegeu el requadre 2).

II. Qui hi pot participar?

Cal distingir entre el dret a promoure i donar suport a una consulta, i el dret de vot.

A. Dret a promoure una consulta

En la **modalitat d'iniciativa institucional**, poden iniciar una consulta popular les institucions següents²:

- el **Govern** de la Generalitat, a proposta del president
- el **Parlament**, a proposta d'una cinquena part dels diputats o de dos grups parlamentaris
- un **10% dels municipis**, que han de representar com a mínim 500.000 habitants.

En aquesta modalitat, la participació ciutadana es limita a exercir el dret de vot en cas que la consulta s'arribi a convocar.

2. Marc normatiu

a) Article 92.3 de la Constitució espanyola.

b) articles 29.6 i 122 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

c) Llei catalana 4/2010, de 17 de març, de consultes populars per via de referèndum.

² Hi ha una altra modalitat, actualment en tràmit al Parlament de Catalunya, de consultes populars no referendàries. Aquesta modalitat preveu la possibilitat de realitzar consultes, tant en l'àmbit competencial de la Generalitat com dels ens locals, però sense haver de seguir el procediment establert per als referèndums, ja que els votants i els signants de la iniciativa (en la modalitat d'iniciativa popular) no corresponen al cens electoral. Es preveu, per exemple, la possibilitat que puguin votar els majors de 16 anys o els estrangers residents a Catalunya.

En la **modalitat d'iniciativa popular**, tenen dret a signar les persones majors de 18 anys inscrites en el padró d'algun municipi de Catalunya, sempre que compleixin algun dels requisits següents:

- tenir la condició política de català;
- ser ciutadans de la Unió Europea o d'altres estats que tinguin reconegut per tractat o llei el dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions municipals, o
- residir legalment a l'Estat espanyol, d'acord amb la normativa en matèria d'estrangeria.

La iniciativa ciutadana per instar una consulta s'estructura al voltant d'una comissió promotora, que representa els signataris de la proposta de consulta.

B. Dret a participar en una consulta

Es tracta del dret a votar durant la celebració de la consulta popular. Gaudeixen d'aquest dret **tots els ciutadans que tenen dret de vot en les eleccions al Parlament de Catalunya**.

III. Objecte i límits

Les consultes només poden versar sobre polítiques de transcendència especial per a la ciutadania dins de l'àmbit de les **competències atribuïdes** a la Generalitat.

S'hi afegeixen, a més, les restriccions següents:

- La consulta no pot plantejar una pregunta que vagi en contra de les facultats que la Constitució i l'Estatut reconeixen a les institucions de la Generalitat i als ens locals.
- No es pot formular una consulta popular que afecti un projecte de llei o una proposició de llei que s'estigui tramitant al Parlament.
- No poden tenir com a objecte matèries tributàries o pressupostàries, en el cas de consultes d'iniciativa ciutadana.

A més, no es poden celebrar consultes durant el període comprès entre la dissolució del Parlament i la investidura del president de la Generalitat.

Finalment, si la consulta té per objecte una qüestió que és igual o substancialment equivalent a una altra que hagi estat retirada pels seus promotors o rebutjada pel Parlament o la ciutadania, cal aplicar-hi una de les indicacions següents:

- Cal esperar quatre anys des de la formulació d'una consulta popular si els promo-

3. Comissió promotora

La comissió promotora ha de tenir un mínim de tres membres, que han de ser ciutadans majors de 18 anys amb la condició política de catalans.

No poden ser membres de la comissió els membres del Govern de la Generalitat, els diputats del Parlament de Catalunya, els representants de les corporacions locals, els diputats o senadors de les Corts Generals ni els membres del Parlament Europeu.

tors van retirar la proposta.

- Cal esperar a la legislatura següent a aquella en què es va formular la proposta de consulta si ha estat rebutjada pel Parlament.
- Cal esperar quatre anys des de la data de celebració d'una consulta si aquesta ha estat rebutjada per la ciutadania.

IV. Procediment

Pas 1: la comissió promotora **sol·licita a la Mesa del Parlament l'admissió** a tràmit de la proposta de consulta. Cal que acompanyi la proposta de la documentació següent:

- El text de la pregunta, formulada de manera clara, succinta i inequívoca. El text pot o bé demanar als votants que escullin entre diferents opcions, o bé que escullin entre el sí i el no.
- Una memòria explicativa de les raons que fan convenient la consulta popular i l'àmbit competencial d'aquesta.
- La relació dels membres de la comissió amb les dades personals.
- Una declaració en què manifestin que no estan afectats per cap causa d'incompatibilitat.
- Una declaració en què manifestin que tenen la condició política de catalans.
- Fotocòpia del DNI dels membres de la comissió.

Si la proposta compleix els requisits establerts en la Llei de consultes, la Mesa l'ha d'admetre a tràmit i publicarla. Si conté algun defecte esmenable, la Mesa pot requerir la comissió perquè el corregeixi en un termini de 15 dies hàbils.

Un cop publicada la consulta, s'obre un termini de tres dies perquè una desena part dels diputats o dos grups parlamentaris puguin sol·licitar un dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

Pas 2: la comissió ha d'intentar recollir un nombre de signatures de suport a la proposta de consulta, degudament autenticades, igual o superior al 3% de la població.

El **termini màxim per completar la recollida de signatures és de sis mesos**, prorrogable per la junta electoral per dos mesos més, a comptar del retorn del primer grup de plecs segellats per la junta. Si transcorre el termini de sis mesos (o de vuit, amb la pròrroga) sense que s'hagin presentat les signatures recollides, la junta ha de declarar caducada la iniciativa.

Un cop admesa a tràmit la proposta, la comissió promotora ha de presentar a la junta electoral el model de plec de recollida de signatures, per tal que el segelli i el numerari. Cada full de plec ha de contenir:

- el text de la pregunta,
- l'espai destinat a les signatures amb les dades següents dels signataris:
 - o nom i primer i segon cognoms;
 - o número de DNI o de targeta d'identificació de persona estrangera, i
 - o domicili.

Un cop aprovat aquest model, la comissió ha de presentar els plecs a la junta electoral perquè els segelli i el numerari en un termini de tres dies.

Les persones que vulguin donar suport a la proposta de llei hauran de proporcionar la seva signatura davant d'una persona que en pugui certificar l'autenticitat, com ara un notari, un secretari judicial, un secretari de l'ajuntament del municipi en què el signatari estigui empadronat o un fedatari especial designat per la comissió promotora.

Pas 3: la comissió promotora ha d'obtenir l'acreditació que els signataris de la proposta de consulta estan inscrits en un padró municipal, o bé que van tenir a Catalunya el seu darrer veïnatge administratiu.

La comissió pot lliurar els plecs per a la acreditació a

dos òrgans:

- al registre de l'ajuntament on els signataris estan empadronats o hi van tenir el seu darrer veïnatge administratiu, perquè el secretari o la secretària del municipi ho certifiqui, o
- a l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT).

A més dels plecs, la comissió ha de facilitar als òrgans d'acreditació un document electrònic en què constin les dades d'identificació dels signataris tal com apareixen en els plecs, juntament amb una declaració formal que les dades en el document concorden amb les dels plecs.

Els plecs amb les signatures autenticades i acreditades han de ser lliurats a la junta electoral en un termini de tres dies hàbils des de la data de retorn dels plecs amb els certificats.

Pas 4: la comissió ha de **lliurar els plecs de signatures a la junta electoral perquè en faci el recompte.**

Un cop lliurats els plecs, la junta, en un acte públic, ha de comprovar que cada signatura compleix els requisits legals. Havent declarat nul·les les que no ho facin, ha de fer el recompte de les vàlides.

Si el nombre d'aquestes és igual o superior al 3% de la població, tindrà un termini de 15 dies hàbils per comunicar-ho a la Mesa del Parlament i lliurar-hi els plecs.

Indemnització per despeses

La comissió promotora pot rebre una indemnització de fins a 40.000 euros per les despeses, degudament justificades, de la recollida de signatures si el nombre de les signatures vàlides ha estat igual o superior al 3% de la població.

Pas 5: el Parlament debat la proposta de consulta popular i, si escau, l'aprova.

Per tal que se celebri la consulta popular, cal que la **proposta sigui aprovada per la majoria absoluta dels diputats** en una sessió del Ple del Parlament.

Com que la competència exclusiva per a la convocatòria de referèndums correspon a l'Estat, un cop aprovada la proposta, el **president de la Generalitat ha de sol·licitar autorització** per a la celebració de la consulta al **Govern central**.

Un cop concedida aquesta autorització, el Govern ha d'aprovar el decret de convocatòria de la consulta.

Retirada de la consulta

La comissió promotora pot decidir de retirar la proposta de consulta en qualsevol moment de la tramitació fins a l'aprovació del decret de convocatòria. Un cop aprovat aquest, ja no la pot retirar.

Pas 6: el decret de convocatòria ha de contenir:

- la pregunta que es formula a la ciutadania;
- la data de la votació (entre un i quatre mesos des de la publicació del decret);
- la identificació de l'administració electoral competent;
- la data d'inici i la durada (entre 10 i 20 dies) de la campanya informativa, i
- una relació dels mitjans necessaris per a la celebració i els agents que els subministraran.

La consulta s'ha de celebrar entre un i quatre mesos des de la data de publicació del decret de convocatòria, després d'una campanya informativa.

Supòsits excepcionals de celebració

- Si hi ha altres consultes pendents de celebració quan es convoca una de nova, la data de votació ha de ser la mateixa per a totes dues.
- Si s'han de celebrar eleccions al Parlament o a les Corts Generals els 90 dies anteriors o posteriors a la votació de la consulta, aquesta se suspèn. Cal tornar a convocar-ne la celebració.

Durant la campanya informativa prèvia a la consulta, la comissió promotora i els partits polítics poden explicar la seva posició sobre el tema.

Tots tenen dret a l'ús d'espais gratuïts per fer la seva campanya. Aquesta ha de finalitzar, però, a les zero hores del dia anterior a la consulta.

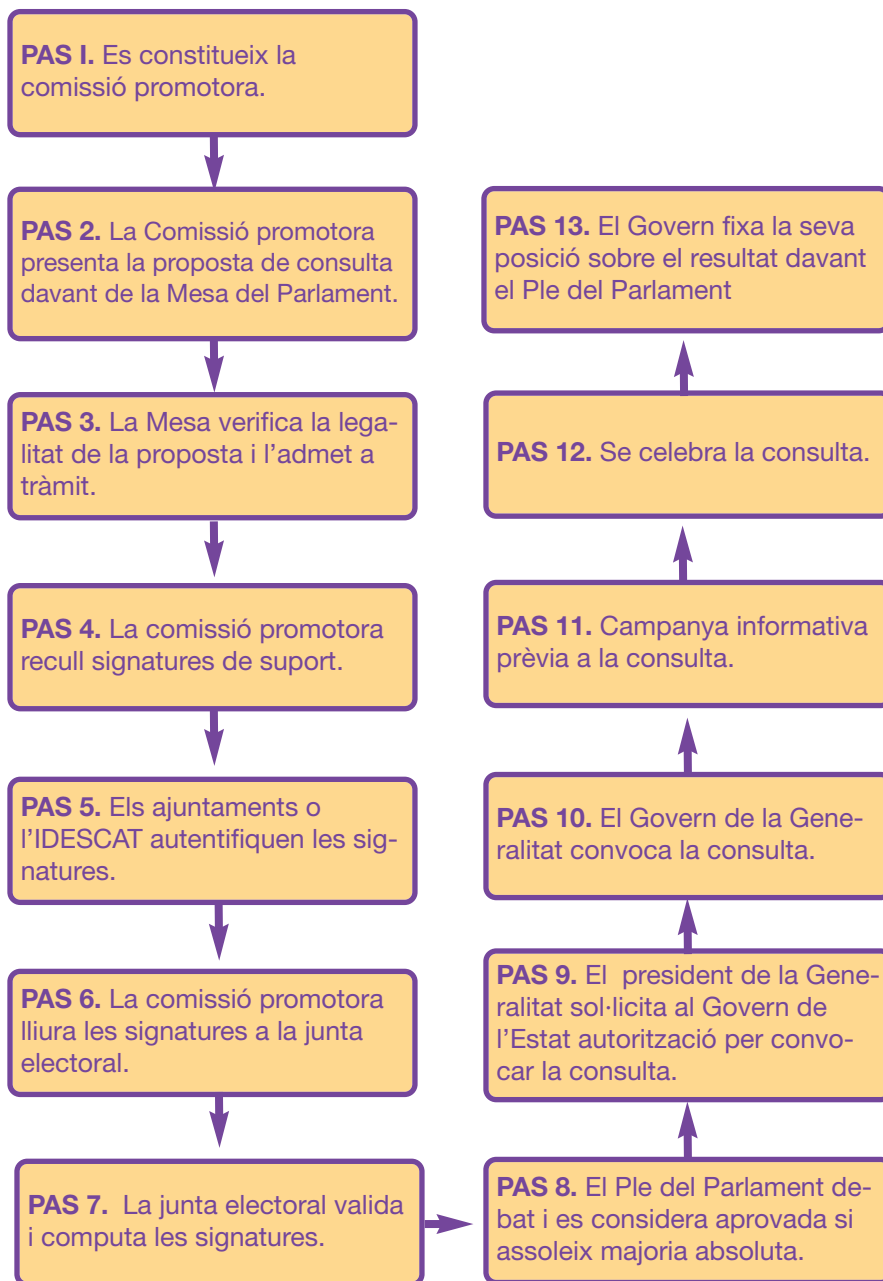
Efectes polítics de la consulta

Cal recordar que la consulta **no és vinculant, sinó merament consultiva**. Des de l'endemà de la celebració de la consulta el Govern disposa de tres mesos per comparèixer davant del Parlament i explicar la seva posició sobre el resultat.

V. Nombre necessari de signatures

Per tal que la proposta de consulta popular per via de referèndum tiri endavant, el nombre de signatures de suport degudament autenticades ha de ser **igual o superior al 3% del total de la població de Catalunya**.

Figura 3. Procediment per proposar a Catalunya una consulta popular per via de referèndum d'iniciativa popular

3. LA INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR (ILP)

I. Què és?

Mitjançant la iniciativa legislativa popular (ILP), **els ciutadans**, representats per una comissió promotora, **poden presentar una proposició de llei davant la Mesa del Parlament** de Catalunya per tal que sigui debatuda en el Ple de la cambra legislativa.

La proposició de llei és un text escrit i articulat en forma de llei que conté la regulació d'un assumpte determinat d'una forma clara, precisa i al més sintètica possible.

II. Qui hi pot participar?

Cal distingir entre els signataris d'una ILP, que són les persones que hi donen suport amb la seva signatura, i els membres de la comissió promotora de la ILP, que representa les persones que li han donat suport i és la responsable d'impulsar la ILP durant totes les seves fases de tramitació.

A. Els signataris

Poden donar suport a una ILP, mitjançant la seva signatura, els ciutadans inscrits en el padró, majors de 16 anys, i que tinguin la ciutadania espanyola, o la ciutadania de qualsevol estat membre de la Unió Europea, Islàndia, Liechtenstein, Noruega o Suïssa, o que resideixin legalment a Espanya.

En qualsevol cas, no poden ser signataris d'una ILP les persones que hagin estat privades dels seus drets polítics per sentència judicial ferma.

B. La comissió promotora

Les persones que integren la comissió promotora són les responsables de coordinar les tasques necessàries per impulsar la tramitació de la ILP en les seves diferents fases, exercint de representants de tots els ciutadans que han donat suport a la proposició de llei (vegeu el requadre 6).

III. Objecte i límits

Les proposicions de llei presentades per la comissió promotora només poden tractar sobre matèries en què la Generalitat de Catalunya tingui competències i sobre les quals el Parlament pugui legislar.

Tanmateix, entre les matèries sobre les que el Parlament de Catalunya sí que és competent, n'hi ha algunes que n'estan excloses:

- les matèries reservades per l'Estatut a la iniciativa dels membres del Parlament,

5. Marc normatiu

a) Article 62.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (EAC).

b) Llei catalana 1/2006, de 16 de febrer, de la iniciativa legislativa popular.

6. Comissió promotora

La comissió ha d'estar integrada per un mínim de tres persones majors d'edat que tinguin la condició política de catalans, i que tinguin el dret de sufragi actiu.

N'estan exclosos els membres del Govern, els diputats del Parlament de Catalunya, els membres d'ens locals, els diputats del Congrés dels Diputats, els senadors i els diputats del Parlament Europeu.

Els membres de la comissió no poden incórrer en les causes d'inelegibilitat i d'incompatibilitat previstes pels membres del Parlament de Catalunya.

- els grups parlamentaris o el Govern;
- els pressupostos de la Generalitat, i
- les matèries tributàries.

IV. Procediment

Pas 1: la comissió promotora ha de presentar davant la Mesa del Parlament de Catalunya una sol·licitud d'admissió de la iniciativa legislativa popular, que ha d'anar acompanyada dels documents següents:

- el text articulat de la proposició de llei, precedit d'una exposició de motius;
- una memòria explicativa de les raons que, segons l'opinió dels signataris, justifiquen que el Parlament tramiti i aprovi la proposta, i
- la relació dels membres que componen la comissió promotora, amb les seves dades personals:
 - nom i cognoms;
 - domicili, ciutat i codi postal, i
 - número de DNI, passaport o NIE.

Els serveis jurídics del Parlament tenen l'obligació legal d'assessorar els membres de la comissió promotora en el compliment de tots aquests requisits formals.

Un cop presentada aquesta documentació, la Mesa del Parlament s'ha de pronunciar sobre l'admissió o inadmissió a tràmit de la proposició de llei en un termini màxim de 15 dies hàbils.

Un cop finalitzat el termini, la Mesa ha de comunicar la seva decisió a la comissió promotora. Si ha resultat admetre la iniciativa haurà de comunicar-ho, a més, a la Comissió de Control (vegeu el quadre 7).

La Mesa no admetrà la iniciativa en els casos següents:

- Quan tracti sobre una matèria que o bé no sigui de la competència de la Generalitat, o bé ho sigui però n'estigui exclosa.
- Quan hi hagi algun defecte de forma en la proposició de llei, en la memòria o en la relació de membres de la comissió.
- Quan reproduïxi una altra ILP de contingut igual o substancialment equivalent presentada durant la mateixa legislatura.

7. La Comissió de Control

La Llei catalana d'ILP es refereix en diferents ocasions a una junta electoral de Catalunya a la qual assigna competències de comprovació de les signatures de suport. Com que aquest organisme no existeix encara, les seves funcions són assumides per una Comissió de Control designada per la Mesa del Parlament, a proposta conjunta dels grups parlamentaris, integrada per:

- tres magistrats del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya;
- tres catedràtics de Dret Constitucional o Ciència Política de prestigi reconegut, i
- tres juristes de prestigi reconegut.

Defectes esmenables

Si el defecte, però, és esmenable, la Mesa ho ha de comunicar a la comissió perquè el corregeixi en un termini de 15 dies. Si passat aquest termini la comissió no ha fet l'esmena, la proposta decau.

Un cop admesa la ILP, comença el termini per recollir les signatures de suport.

Pas 2: en aquesta fase, els membres de la comissió promotora han de recollir un mínim de **50.000 signatures de suport**.

A més, la comissió és la responsable de l'autenticació d'aquestes signatures. El termini per realitzar aquesta recollida de signatures és de **120 dies**, que la Mesa pot prorrogar per 60 dies més per causa justificada.

Les signatures de suport només es poden recollir en plecs prèviament validats per la Comissió de Control, que els segellarà i numerarà en un termini de dos dies. Aquests plecs han de contenir:

- el text íntegre de la proposició de llei;
- espais perquè hi constin, a més de la signatura, les dades següents dels signataris:
 - nom i cognoms;
 - número de document d'identitat (DNI, passaport, o NIE), i
 - domicili.

El termini de 120 dies per recollir les signatures compta des del retorn dels plecs segellats.

Les persones que vulguin donar suport a la iniciativa han de proporcionar la seva signatura davant d'una persona que en pugui certificar l'autenticitat, que pot ser un notari, un secretari judicial, un secretari de l'ajuntament del municipi en què el signatari estigui empadronat o un fedatari especial designat per la comissió promotora.

Un cop recollides les signatures legalment exigides o exhaurit el termini per fer-ho, cal fer-ne la comprovació i certificació finals.

Pas 3: la comissió promotora ha de presentar els plecs de signatures davant dels organismes o ens administratius que tinguin la capacitat per verificar que els signants es troben inscrits en el padró municipal o el cens electoral.

Els funcionaris públics que poden dur a terme aquesta verificació són:

8. Fedataris especials

La comissió promotora pot designar fedataris especials perquè autèntiquin les signatures. Requisits:

- tenir més de 18 anys;
- estar legitimat per exercir la ILP, i
- jurar o prometre davant la junta electoral (Comissió de Control) d'autenticar les signatures que s'adjunten a la proposició de llei.

- els secretaris municipals, respecte de les persones empadronades en el seu municipi
- l'oficina del cens electoral, respecte de signataris majors de 18 anys
- els responsables de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Un cop recollides i verificades les signatures, la comissió promotora té un termini de **set dies hàbils** per presentar-les davant la Comissió de Control. Aquesta les ha de comprovar i recomptar en un acte públic al qual ha de citar els representants de la comissió promotora.

La Comissió de Control ha d'assegurar-se que les signatures compleixen tots els requisits legals i declarar nul·les les que no els compleixin. I si verifica que s'ha assolit el nombre de 50.000 signatures vàlides, ho ha de comunicar a la Mesa del Parlament en un termini de **15 dies hàbils** des de l'acte públic.

Llavors començarà el tràmit parlamentari de la iniciativa legislativa.

Subvenció de les despeses

Un cop certificat que s'han reunit el nombre mínim exigint de signatures, la comissió promotora pot sol·licitar a la Mesa del Parlament l'atorgament d'una subvenció de 0,64 € per signatura fins a un màxim de 40.000 €. Tanmateix, cal que la comissió promotora justifiqui les despeses per a les quals demana la subvenció, excepte el 10% de les despeses, que es consideren acreditades sense necessitat de justificació.

Pas 4: un cop presentades les signatures mínimes exigides a la Mesa, aquesta ordena que es publiqui la proposició de llei en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*.

El Govern també hi ha d'intervenir i donar-hi la seva conformitat, per comprovar si la proposició de llei implica un augment dels crèdits o dels ingressos pressupostats.

Seguidament, la Mesa designa la comissió parlamentària que s'encarregarà de tramitar la proposició. Publicada aquesta designació, s'obre el període de 10 dies perquè els diputats i grups parlamentaris puguin presentar-hi esmenes a la totalitat.

El **debat de totalitat en el Ple sobre la proposició de llei comença amb una presentació i defensa de la ILP per part d'un representant de la comissió promotora**, que disposarà d'un temps màxim de 15 minuts. Des d'aquest moment la proposició passa pel tràmit legislatiu ordinari, amb l'única diferència que, abans de la votació final, la comissió promotora pot tornar a intervenir-hi.

9. Dissolució del Parlament

Un cop admesa la proposició, si el Parlament es dissol aquest no decau, sinó que es trasllada a la legislatura següent, sigui quin sigui el moment en què es trobi de la tramitació. Ja en la nova legislatura, la Mesa acorda el tràmit a partir del qual s'ha de reprendre el procediment legislatiu. En cap cas s'exigirà una nova recollida de signatures.

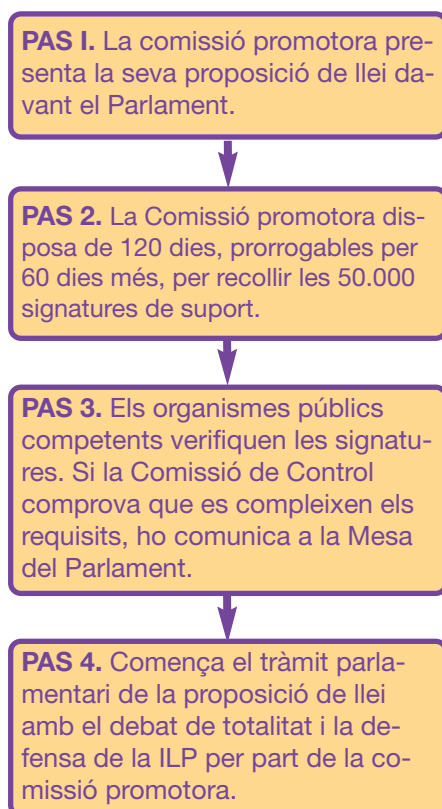
Retirada de la proposició

La comissió promotora és la màxima responsable de la proposició de llei, també durant el tràmit parlamentari. En qualsevol moment abans que es produeixin les votacions finals al Ple pot demanar a la Mesa la retirada de la proposició. Si això succeeix, no es fa la votació i finalitza el procediment.

V. Nombre necessari de signatures

La ILP ha d'obtenir un mínim de **50.000** signatures de suport per tirar endavant.

Figura 4. Procediment per presentar una ILP al Parlament de Catalunya

Altres formes de participació a Catalunya

En l'àmbit de Catalunya hi ha diversos consells de participació ciutadana. En aquests consells es troben representats diferents sectors de la societat civil per enriquir amb les seves aportacions les polítiques públiques que els afecten.

3

Participa
a Espanya

1. ELECCIONS GENERALS

Els **ciutadans espanyols majors d'edat en ple ús dels seus drets polítics** gaudeixen del dret a participar de manera indirecta en els afers públics mitjançant el seu vot en les eleccions a les Corts Generals.

Les **eleccions a les Corts Generals** (Congrés dels diputats i Senat) **se celebren cada quatre anys**, tot i que també es poden dissoldre anticipadament, o bé perquè no es pugui fer la investidura del president del Govern, o bé perquè aquest aprovi un decret de dissolució anticipada.

A. El Congrés dels Diputats

És la cambra de representació de la ciutadania.

D'acord amb l'article 68 de la Constitució espanyola, el Congrés es compon d'un mínim de 300 i un màxim de 400 diputats. Actualment, el nombre d'**escons** del Congrés dels Diputats és de **350**.

La **circumscripció electoral** és la **província** (o la ciutat autònoma en cas de Ceuta i Melilla) i el **nombre d'escons** per circumscripció és:

- a cadascuna de les 50 províncies els corresponen un mínim de 2 diputats;
- les ciutats de Ceuta i Melilla escullen 1 diputat cadascuna;
- els restants 248 diputats es reparteixen entre les 50 províncies proporcionalment a la població. El reial decret de convocatòria de les eleccions concreta el nombre de diputats a escollir per cada província.

El **sistema electoral és el d'Hondt**, que estableix una **distribució proporcional** a partir d'un percentatge mínim de vots obtinguts i que **reforça els partits més votats** a través de la redistribució de romanents de vots sense escó entre les candidatures més votades.

Les **llistes** de candidatures només poden presentar-les els **partits polítics** legalment constituïts, i es caracteritzen per:

1. Marc normatiu

- a) Títol III de la Constitució.
- b) Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general.

- ser llistes tancades: no s'hi poden afegir candidats ni treure'n, ni votar els candidats d'altres llistes.
- estar bloquejades: no es pot canviar l'ordre dels candidats

B. El Senat

L'article 69 de la Constitució espanyola defineix el Senat com la cambra de representació territorial.

El nombre d'**escons** del Senat és **variable**.

El Senat compta amb **dos tipus de senadors**: els escollits per la ciutadania directament i els escollits pels parlaments autonòmics.

Senadors escollits per la ciutadania directament

La **circumscripció electoral** és la **província (l'illa o la ciutat autònoma en cas dels arxipèlags i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla)**, i el **nombre d'escons** per circumscripció és:

- a cada província peninsular s'escullen 4 senadors;
- a Gran Canaria, Tenerife i Mallorca se'n trien 3, respectivament.
- a Ceuta i Melilla se'n trien 2, respectivament;
- a Eivissa-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote i La Palma se'n tria 1, respectivament.

Al Senat es vota el candidat, i se n'escullen 3, 2 o 1 entre els que figuren en la papereta única corresponent al Senat.

Senadors escollits pels parlaments autonòmics

En correspon 1 per comunitat autònoma i 1 més per cada milió d'habitants en el territori respectiu.

2. REFERÈNDUM

I. Què és?

El **referèndum és un instrument de participació directa** a través del qual **la ciutadania pot expressar la seva opinió** sobre determinades matèries.

Mitjançant referèndum el Govern d'Espanya sol·licita als ciutadans que expressin el seu parer (vot afirmatiu, negatiu o en blanc) sobre un projecte normatiu o una decisió política.

La Llei distingeix dues modalitats de referèndum: el de caràcter **consultiu** i el de caràcter **vinculant o de ratificació**.

A. El referèndum consultiu

El President del Govern pot sol·licitar al Congrés dels Diputats autorització, per majoria absoluta dels seus membres, per tal de **consultar la ciutadania respecte a decisions polítiques d'especial transcendència**.

Tanmateix, el caràcter consultiu d'aquesta modalitat de referèndum suposa que **el resultat no obliga les institucions**. Totes les convocatòries de referèndum per a les quals la Constitució no ha previst expressament caràcter vinculant són merament consultives.

B. El referèndum vinculant o de ratificació

La Constitució preveu la possibilitat o necessitat de convocatòria de **referèndums de ratificació com a tràmit final de diferents procediments de producció normativa**. En seria un exemple el referèndum per a l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, previst en l'article 151 de la Constitució espanyola.

En aquests casos, el referèndum **té caràcter vinculant**: el projecte normatiu o decisió política en qüestió requereix el consentiment de la ciutadania per ser aprovat.

II. Qui hi pot participar?

Poden votar els **espanyols majors de 18 anys inscrits en el cens electoral**.

2. Marc normatiu

1) Article 92 de la Constitució espanyola:

1. Les decisions polítiques de transcendència especial podran ser sotmeses al referèndum consultiu de tots els ciutadans.

2. El Referèndum serà convocat pel Rei a proposició del President del Govern, autoritzada prèviament pel Congrés dels Diputats.

3. Una llei orgànica regularà les condicions i el procediment de les diverses modalitats de referèndum previstes per la present Constitució.

2) Llei orgànica 2/1980, de 18 de gener, sobre regulació de les diferents modalitats de referèndum.

III. Objecte i límits

El referèndum consultiu té com a objecte **decisiones polítiques d'especial transcendència**.

Cal **referèndum de ratificació**, per exemple, i entre d'altres:

- en cas de **revisió total de la Constitució** o de revisions que afectin el **títol preliminar, la secció I del capítol II del títol I**, o el **títol II** (vegeu el requadre 3);
- en cas de reforma d'altres parts de la Constitució, sempre que així ho demani almenys una desena part dels membres de qualsevol de les cambres dins dels 15 dies següents que aquestes hagin aprovat la reforma;
- en cas de reforma dels estatuts d'autonomia que hagin estat aprovats inicialment per referèndum, **com és el cas de l'Estatut d'autonomia de Catalunya** (en aquests supòsits només hi participen els electors de les províncies afectades).

Hi ha **limitacions temporals** a la convocatòria de qualsevol tipus de referèndum:

- No es pot celebrar un referèndum durant la vigència dels estats d'excepció i setge en algun dels àmbits territorials on s'efectua la consulta, o en els 90 dies posteriors a l'aixecament de l'estat d'excepció o setge.
- Tampoc no es pot celebrar cap modalitat de referèndum, llevat dels previstos en els articles 167 i 168 de la Constitució, en el període comprès entre els 90 dies anteriors i els 90 posteriors a la data de celebració d'eleccions en el territori que afecti.

IV. Procediment

El **rei convoca** els referèndums, a **proposició del president del Govern** espanyol, **amb l'autorització prèvia del Congrés dels Diputats**. Es realitza en l'àmbit on correspon la consulta i, en tot cas, la **circumscripció és la província**.

En cap de les dues modalitats de referèndum es preveu la possibilitat que la iniciativa per celebrar-lo provingui de la ciutadania. Per tant, la participació ciutadana es limita a l'exercici del dret de vot.

3. Títols de la Constitució que requereixen referèndum de ratificació en cas de reforma

Títol preliminar: regula aspectes bàsics de l'Estat, com ara la forma d'estat, la forma política, la capitalitat o la bandera, reconeix els principals agents socials (partits polítics, sindicats i patronals) i estableix els principis superiors de l'ordenament jurídic.

Secció I del capítol II del títol I: reconeix els drets fonamentals.

Títol II: regula la Corona.

3. LA INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR (ILP)

I. Què és?

Mitjançant la iniciativa legislativa popular (ILP), un **grup de ciutadans, constituïts en una comissió promotora, pot presentar una proposició de llei davant de la Mesa del Congrés dels Diputats** per tal que sigui presa en consideració pel Ple de la cambra legislativa, si aconsegueix reunir determinat nombre de signatures de suport. Per tant, la ILP engloba dos drets: el dret a promoure una ILP, i el dret a donar-hi suport mitjançant la signatura.

II. Qui hi pot participar?

Tenen dret a **donar suport** a una ILP a través de la seva signatura i a **formar part de la comissió promotora** els **ciutadans espanyols majors d'edat i inscrits en el cens electoral**.

III. Objecte i límits

Matèries excloses d'ILP

- Les matèries reservades per la Constitució a llei orgànica. En són exemple: el desenvolupament de drets fonamentals i llibertats públiques, els estatuts d'autonomia, el règim electoral general, el dret de petició, els referèndums o la mateixa llei d'ILP.
- Les de naturalesa tributària.
- Les de caràcter internacional.
- Les referents a la prerrogativa de gràcia.
- Les lleis de planificació de l'activitat econòmica general.
- La llei del Consell Econòmic i Social.
- La llei de pressupostos generals de l'Estat.

IV. Procediment

Pas 1: en aquesta primera fase, **la comissió promotora de la ILP presenta la seva proposta de llei a la Secretaria General de la Mesa del Congrés dels Diputats** per tal que aquesta es pronunciï sobre l'admissibilitat. La Mesa té un termini de 15 dies des de la presentació per pronunciar-s'hi.

4. Marc normatiu

a) Article 87.3 de la Constitució espanyola.

b) Llei orgànica 3/1984, de 26 de març, reguladora de la iniciativa legislativa popular.

La comissió promotora ha de remetre a la Secretaria General de la Mesa del Congrés els documents següents:

- el text articulat de la proposició de llei, precedit d'una exposició de motius, i
- la llista de persones que integren la comissió, amb les dades personals.

La Mesa del Congrés ha de revisar la proposta d'iniciativa i té l'obligació de denegar-ne l'admissió si es dona qualsevol de les circumstàncies previstes per la Llei:

Causas de denegació d'una proposta d'iniciativa legislativa

- La proposició té per objecte alguna de les matèries excloses de la iniciativa popular.
- No s'ha presentat adequadament la documentació exigida. Si el defecte és esmenable, però, la Comissió disposa d'un mes per corregir-lo.
- El text de la proposta versa sobre matèries manifestament diferents i manca homogeneïtat entre elles.
- Ja hi ha al Congrés o al Senat, en tràmit d'esmenes o en un altre de més avançat, un projecte o proposició de llei que té el mateix objecte que la ILP presentada.
- Ja s'ha presentat durant la legislativa en curs una altra ILP de contingut igual o substancialment equivalent.

Si la Mesa del Congrés en declara l'admissibilitat, un cop s'ha publicat aquesta resolució i s'ha notificat a la comissió promotora es pot començar la recollida de signatures de suport.

Pas 2: la recollida de signatures pot fer-se tant en paper com mitjançant sistemes electrònics, bàsicament per Internet, però **en tot cas cal que els plecs de paper o el sistema de recollida electrònica rebin l'aprovació de la Junta Electoral Central (JEC)**. La Junta s'hi haurà de pronunciar en un termini màxim de dos dies des que es presentin els plecs.

Pel que fa a la **recollida de signatures en paper:**

- Els plecs han de contenir el text íntegre de la proposta.
- Han de tenir un espai reservat per a la signatura i les dades de cada elector. Aquest espai ha d'estar numerat i cada plec ha de contenir el mateix nombre de signatures.

- L'anvers de cada plec ha de contenir un espai en blanc per al segell i el número de plec proporcionat per la JEC.
- La informació ha d'estar escrita en castellà. Addicionalment, els plecs de recollida de signatures en comunitats autònomes amb llengua cooficial poden estar també redactats en l'altra llengua.

Quant a la **recollida de signatures per sistema electrònic**, cal que la comissió proporcioni a la Junta Electoral Central l'adreça electrònica de la ILP i una descripció dels sistemes de signatura i de verificació de signatura electrònica. Per tal d'obtenir l'aprovació de la Junta Electoral Central cal:

- que els sistemes s'ajustin a les especificacions tècniques establertes per la Junta Electoral Central (vegeu el requadre 5);
- que s'utilitzi un sistema de signatura electrònica avançada amb un certificat expedit per una entitat certificadora reconeguda per les administracions. Podeu trobar la llista d'aquestes entitats a:
https://sede.ine.gob.es/ss/Satellite?c=Page&cid=1254734731861&lang=es_ES&p=1254734731861&pagename=SedeElectronica%2FSELayout
- que el web estigui redactat en castellà; també pot estar-hi en les llengües cooficials corresponents a l'àmbit de la iniciativa legislativa popular.

Un cop retornats els plecs i notificada l'aprovació del sistema electrònic a la comissió promotora, ja es pot iniciar la recollida de signatures de suport.

Pas 3: en aquesta tercera fase **la comissió promotora ha de recollir un mínim de 500.000 signatures** de suport a la ILP de ciutadans espanyols majors d'edat inscrits en el cens electoral i les ha de lliurar a la Junta Electoral Central.

El termini màxim per recollir aquestes signatures és de **nou mesos, prorrogables per tres mesos més**, que comencen a comptar des que la Junta notifica l'admissió de la proposició de llei.

Terminis

El termini per recollir les signatures comença des de la notificació de l'admissió, no pas des de la notificació de l'aprovació dels sistemes de recollida, que es produeix posteriorment. Un retard en l'aprovació d'aquests sistemes pot comportar una minva del valuós temps per a la recollida de signatures.

5. Doctrina de la Junta Electoral Central sobre la verificació i certificació de signatures

La Junta Electoral Central ha desenvolupat els seus propis requisits sobre com s'ha de fer la recollida de signatures pels sistemes en suport paper i electrònic, així com les especificacions tècniques d'aquests últims. Aquesta doctrina es pot trobar a:
http://www.juntaelectoral-central.es/jec/htdocs/web/documentos/AJEC_400-101_10-05-2012.pdf

Per a cada **signatari** cal que hi constin les **dades següents**:

- nom i cognoms;
- número de DNI o passaport;
- data de naixement;
- municipi en les llistes electorals del qual estigui inscrit;
- marca de temps (només per a signatures electròniques).

A més, pel que fa a les **signatures recollides en paper**, cal que estiguin **autenticades per un fedatari, que pot ser un notari, un secretari judicial, un secretari municipal** del municipi en les llistes electorals del qual estigui inscrit el signatari o un fedatari especial designat per la comissió promotora.

Un cop transcorregut el termini de nou mesos, la comissió promotora ha de lliurar les signatures recollides i autenticades a la Junta Electoral Central perquè les verifiqui i les certifiqui.

Pas 4: les signatures en paper i electròniques són sotmeses a dos procediments de verificació: un d'inicial, efectuat per l'**Oficina del Cens Electoral**, i un de definitiu de la **Junta Electoral Central**. És aquesta qui informa el Congrés dels Diputats sobre el nombre de signatures vàlides que s'han certificat.

Abans del lliurament pròpiament dit, cal que la comissió promotora comuniqui a la Junta Electoral Central la data prevista per fer-ho i que li remeti un certificat amb el nombre de signatures que presentarà en paper o en fitxers electrònics. Arribada la data, cal fer lliurament de:

- tots els plecs de signatures i fitxers de dades de què es disposi. Els fitxers s'han de lliurar en un suport físic o mitjançant un sistema telemàtic acordat prèviament, i
- una declaració jurada en la qual s'indiqui que s'ha comprovat que els fedataris tenen aquesta condició.

La Junta remetrà aquests documents a l'Oficina del Cens Electoral, que n'haurà de fer una verificació i un recompte

inicial en un termini de **15 dies**. Finalment, la Junta Electoral Central farà el recompte definitiu. En finalitzar aquest procediment:

- Es declararan invàlides totes les signatures que no compleixin algun dels requisits establerts per la Llei o per la doctrina de la Junta Electoral Central sobre verificació i certificació.
- Es remetrà al Congrés dels Diputats un certificat acreditatiu del nombre de signatures vàlides.

Si el nombre de signatures vàlides és 500.000 almenys, la proposició de Llei podrà ser presa en consideració pel Ple del Congrés.

Conversió en petició

En cas de que la ILP no aconseguixi, finalment, reunir tots els requisits legals, **els signataris poden sol·licitar que es converteixi en una petició davant de les cambres** (vegeu l'apartat sobre el dret de petició del capítol 5).

Pas 5: com qualsevol altra proposició de Llei, les proposicions que són fruit d'una iniciativa popular també han de passar pel tràmit de **presa en consideració pel Ple del Congrés** abans de continuar la seva tramitació parlamentària i, eventualment ser aprovades per les Corts Generals. El Govern de l'Estat també hi ha d'intervenir i donar la seva conformitat, per comprovar si la proposició de Llei implica un augment dels crèdits o una disminució dels ingressos pressupostats.

Un cop s'ha notificat a la Mesa del Congrés que s'ha aconseguit el nombre mínim de signatures exigides, es publica la proposició i es remet al Govern Central.

El Govern té un termini de 30 dies per:

- Manifestar la seva conformitat.
- Manifestar la seva disconformitat, en el cas que impliqués augment dels crèdits o disminució dels ingressos pressupostaris.

Un cop el Govern s'hi ha pronunciat, la proposició de llei s'inclou en l'ordre del dia del ple en un termini màxim de sis mesos per a la presa en consideració.

Arribat el dia assenyalat, els diputats del ple també es manifestaran a favor o en contra de la presa en consideració de la proposició. **No es preveu que durant aquest tràmit la comissió promotora en pugui fer una defensa.**

Perquè la ILP segueixi endavant i comenci el procediment legislatiu, cal la conformitat prèvia del Govern, així com l'aprovació de la presa en consideració del Congrés. Així doncs:

- Si el Govern es mostra disconforme o els diputats rebutgen per majoria prendre en consideració la proposició de llei, es dona per finalitzat el procediment.
- Si el Govern es mostra conforme i els diputats accepten per majoria prendre en consideració la proposició, comença el procediment legislatiu ordinari.

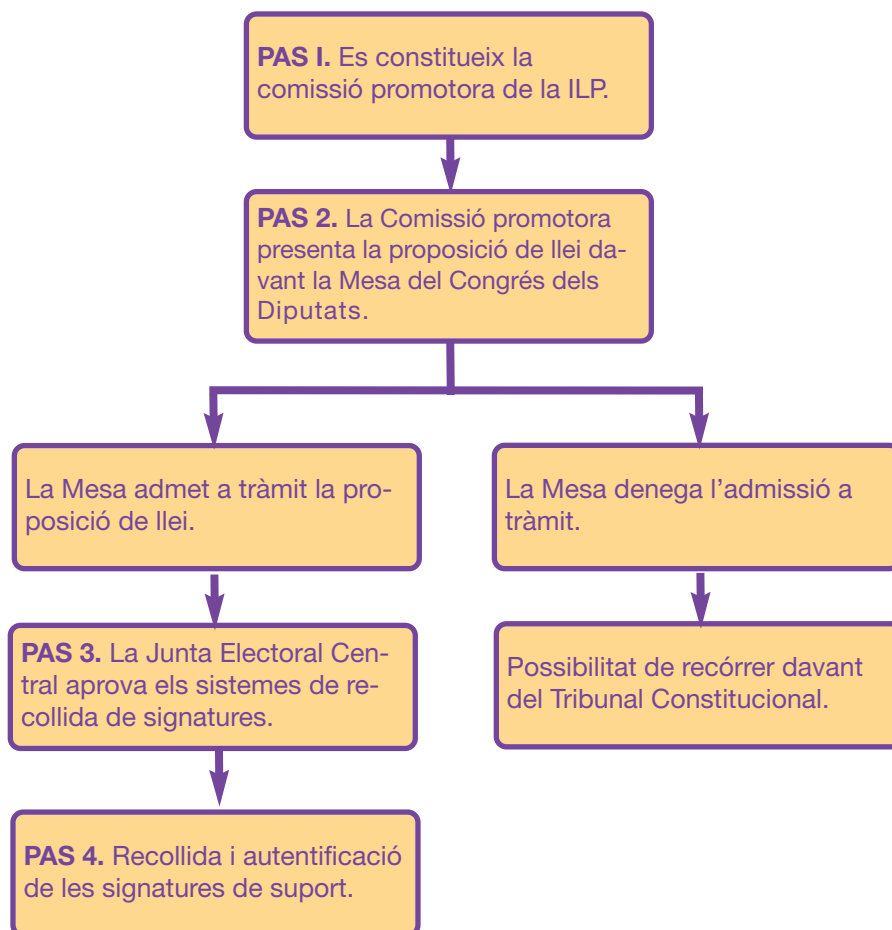
Pas 6: com tota proposició de llei, el text presentat per la comissió promotora de la ILP està subjecte a la tramitació legislativa ordinària.

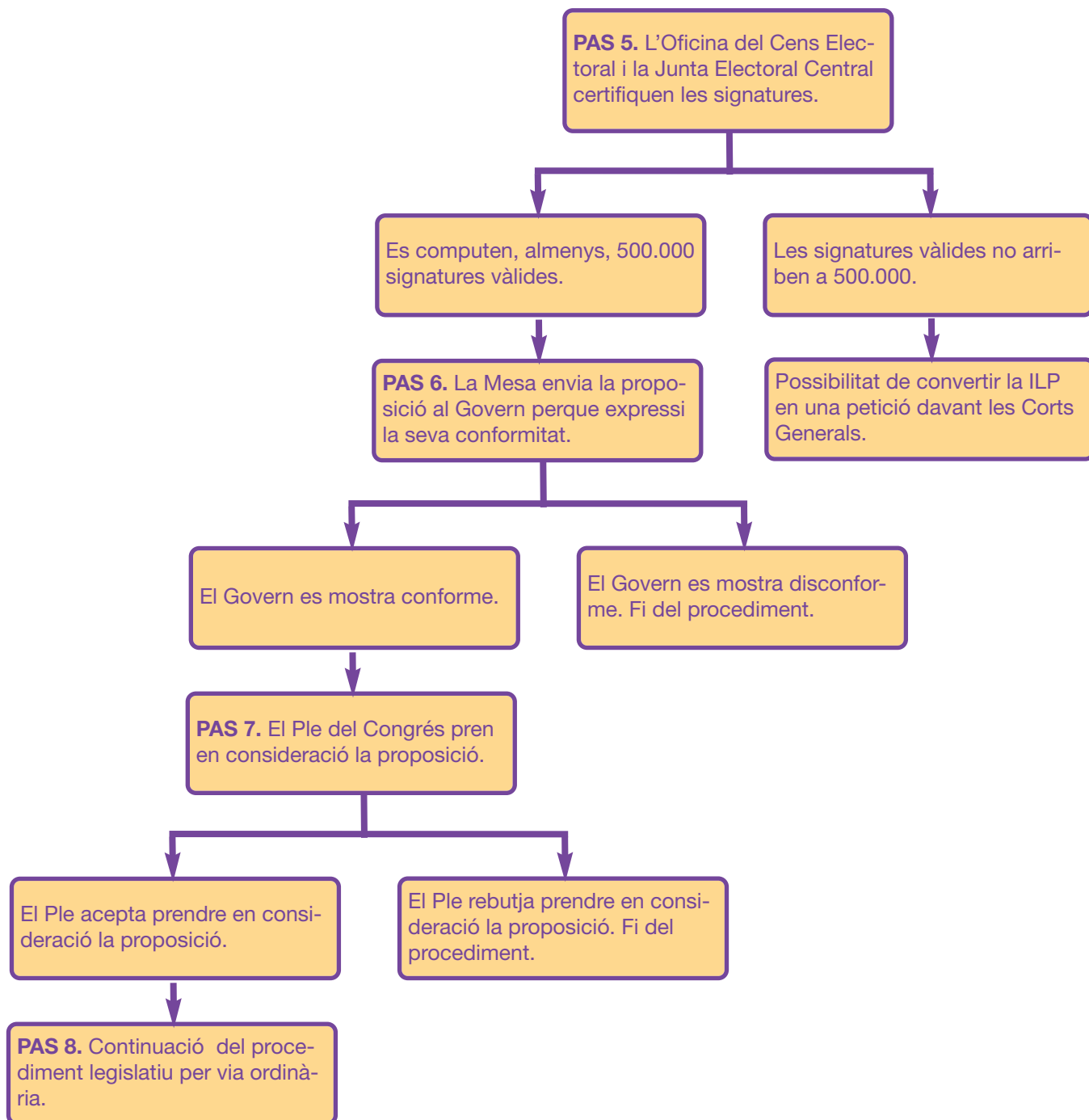
Si la cambra que estigui tramitant la ILP es dissol per la convocatòria d'unes eleccions, la proposició de llei no decau. Això vol dir que un cop celebrades les eleccions i constituïdes les noves cambres, no cal que la comissió torni a recollir les signatures legalment exigides. La nova mesa de la cambra podrà, no obstant això, acordar retrotraure la ILP al tràmit que consideri oportú (per exemple, tornant a realitzar la presa en consideració).

6. Retirada d'una ILP

Abans de la presa en consideració, la comissió promotora pot retirar la seva proposició quan estimi oportú, però després d'aquest tràmit només la podrà **retirar amb l'aprovació del Ple** del Congrés.

Figura 5: Procediment per tramitar una ILP en l'àmbit estatal

V. Nombre necessari de signatures

La comissió promotora ha de recollir un mínim de **500.000 signatures** de suport per a la seva ILP de ciutadans espanyols majors d'edat inscrits en el cens electoral i les ha de lliurar a la Junta Electoral Central.

4

Participa
a la Unió Europea

1. ELECCIONS AL PARLAMENT EUROPEU

Els **ciutadans europeus majors d'edat** (vegeu el requadre 2) gaudeixen del dret a participar de manera indirecta en la política de la Unió mitjançant el seu vot en les eleccions al Parlament Europeu.

El **Parlament Europeu és la institució on estan representats** directament els **ciutadans de la Unió Europea**. Es celebren **eleccions cada cinc anys**.

Els **diputats són escollits a cada estat membre per separat**, d'acord amb els sistemes electorals propis. Cada Estat membre té assignat un nombre fix d'escons, de 6 a 96, en funció de la seva població amb variacions favorables als estats més petits.

Actualment, el Parlament Europeu compta amb **751 escons** (vegeu el requadre 3), dels quals **54 corresponen a l'Estat espanyol**.

2. LA INICIATIVA CIUTADANA EUROPEA (ICE)

I. Què és?

Mitjançant la iniciativa ciutadana europea (ICE), un **conjunt de ciutadans de la Unió pot demanar a la Comissió Europea que proposi al Parlament Europeu i al Consell legislar sobre una matèria en què la Comissió sigui competent** per tal de desenvolupar els tractats de la Unió.

En l'àmbit europeu, el Parlament i el Consell són els òrgans colegisladors. Tanmateix, en general, només poden exercir el seu poder legislatiu a instàncies de la Comissió.

1. Marc normatiu

a) Article 14 del Tractat de la Unió Europea.

b) Article 20 del Tractat de funcionament de la Unió Europea.

2. Edat per votar

18 anys, excepte a Àustria (16 anys).

3. Podeu consultar el nombre d'escons que corresponen a cada estat membre a:

<http://www.europarl.europa.eu/meps/es/search.html;jsessionid=61AFA7F02F065848AA1461DBF9306DC7.node2>

II. Qui hi pot participar?

A. Qui pot organitzar una ICE?

Poden constituir el comitè organitzador d'una ICE **tots els ciutadans de la Unió amb edat suficient per votar** (vegeu el requadre 2). No és necessari estar registrat en el cens electoral.

El comitè ha d'estar integrat per almenys set ciutadans, que han de ser residents en, almenys, set estats diferents de la Unió (vegeu el requadre 5). No cal, però, que siguin nacionals de set països diferents. Està permès que els membres del Parlament Europeu formin part de comitès d'ICE, tot i que no computen a efectes d'aquest requisit.

El **comitè organitzador ha de nomenar**, entre els seus membres, **un representant i un substitut**, que actuaran en nom del comitè davant de la Comissió.

B. Qui pot signar una declaració de suport d'una ICE?

Poden signar una declaració de suport d'una ICE **tots els ciutadans de la Unió amb edat suficient per votar**. No és necessari estar registrat en el cens electoral. Les declaracions de suport poden ser en paper o electròniques.

III. Objecte i límits?

Una ICE pot versar sobre qualsevol matèria en què la Comissió sigui competent per tal de desenvolupar els tractats de la Unió (vegeu el requadre 6).

IV. Procediment

Pas 1: registre de la ICE davant de la Comissió

Aquesta és la fase en què el comitè organitzador informa la Comissió sobre la seva iniciativa ciutadana i en sol·licita la inscripció en el registre. Aquest és un pas previ i necessari a la recollida de declaracions de suport. Durada: un màxim de dos mesos.

El procés de registre és en línia i cal que el comitè proporcioni la informació que demana el formulari web en una de les 23 llengües oficials de la Unió, tot i que pot fer-ne traduccions a altres llengües amb posterioritat.

4. Marc normatiu de la ICE

a) Article 11.4 del Tractat de la UE.

b) Reglament (UE) núm. 211/2011 del Parlament Europeu i del Consell de 16 de febrer de 2011 sobre la iniciativa ciutadana.

Per a més informació, vegeu:

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/legislative-framework>

5. Estats membres

Actualment la Unió Europea té 28 estats membres. Per a la llista completa i més informació vegeu:

http://europa.eu/about-eu/countries/index_es.htm

El formulari de registre

S'hi pot accedir a <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/registration/>. El comitè té l'obligació de proporcionar la informació següent:

- el títol de la iniciativa (màxim 100 caràcters);
- el seu objecte (màxim 200 caràcters);
- una descripció dels seus objectius (màxim 500 caràcters);
- les disposicions dels tractats de la UE considerades pertinents per a l'acció proposada;
- les dades personals dels set membres del comitè (nom complet, adreça, nacionalitat i data de naixement), indicant obligatòriament el representant i el substitut, així com les seves adreces de correu electrònic;
- totes les fonts de finançament i suport a la iniciativa (conegudes en el moment del registre) de més de 500 euros per any i patrocinador.

Opcionalment pot proporcionar:

- l'adreça web de la iniciativa (si n'hi ha);
- un annex amb informació més detallada sobre la iniciativa;
- un projecte d'acte jurídic.

6. Competències de la Comissió

Només s'accepten ICE sobre matèries en què la Comissió té iniciativa legislativa, com ara: agricultura i pesca, ocupació i política social, competència, cooperació judicial i policial, salut pública o protecció dels consumidors. Per a més informació, vegeu: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/competences>

Des que se sol·licita la inscripció de la ICE, la Comissió disposa d'un termini de dos mesos per respondre. La Comissió denegarà el registre només si:

- no s'ha constituït el comitè i nomenat les persones de contacte segons estableix el Reglament
- la ICE és sobre un tema manifestament fora de les competències d'iniciativa legislativa de la Comissió per a l'Aplicació dels Tractats
- la ICE és manifestament abusiva, frívola o temerària.
- la ICE és manifestament contrària als valors de la UE (vegeu el requadre 7).

En el cas que la Comissió **refusi registrar la ICE**, ha de comunicar al comitè les **raons que justifiquen** aquesta decisió i **informar-lo dels recursos judicials i extrajudicials de què disposa**. Si la Comissió estima la sol·licitud de registre, el comitè pot passar a la fase de recollida de declaracions de suport.

Es pot retirar una ICE?

Sí. Els organitzadors poden retirar una ICE en qualsevol moment abans de presentar les declaracions de suport per a la seva verificació davant de les autoritats nacionals competents (vegeu el requadre 8). La retirada d'una iniciativa és **irreversible**, en el sentit que ja no es pot reiniciar i totes les declaracions de suport recollides queden sense efecte.

Pas 2: recollida d'un milió de declaracions de suport dels ciutadans dels estats membres

Aquesta és la fase en què el comitè organitzador ha de recollir declaracions de suport suficients en els estats membres de la Unió. Durada: un **màxim de 12 mesos**.

Cal que els organitzadors utilitzin un dels **models de formulari de declaració de suport** facilitats per la Comissió (vegeu el requadre 8). La informació sobre la ICE que aparegui a la declaració de suport ha de ser idèntica a la que consta en la pàgina web i ha d'estar escrita en una de les llengües en què hi apareix.

Les declaracions de suport poden ser en paper o electròniques. En el segon cas, el comitè no podrà començar la recollida de declaracions electròniques fins que el sistema no hagi estat certificat per l'autoritat nacional competent.

L'autoritat nacional té un termini d'un mes per respondre. És recomanable demanar aquest certificat abans de sol·licitar el registre de la ICE, tot i que també es pot demanar després.

Es pot demanar el certificat a qualsevol estat membre, però llavors serà en el seu territori on s'emmagatzemaran les dades. Tanmateix, tots els altres estats tenen l'obligació de reconèixer-ne la validesa.

L'autoritat nacional comprovarà:

- que només els ciutadans puguin declarar el seu suport, i no pas organitzacions, empreses o altres entitats
- que les dades es recullin i s'emmagatzemin de manera segura
- que les declaracions de suport s'ajustin al model que permet que siguin verificades per les autoritats nacionals competents.

Transcorregut el termini de **12 mesos**, o quan s'hagi **recollit un nombre suficient de declaracions**, el comitè les ha de sotmetre a **verificació** per part de les autoritats nacionals competents.

7. Valors fonamentals de la Unió

Segons l'article 2 del TUE:

La Unió es fonamenta en els valors de respecte de la dignitat humana, llibertat, democràcia, igualtat, Estat de Dret i respecte dels drets humans, inclosos els drets de les persones pertanyents a minories. Aquests valors són comuns als Estats membres en una societat caracteritzada pel pluralisme, la no discriminació, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre dones i homes.

8. Formularis de declaració de suport

Des del seu compte web, els organitzadors poden descarregar models de formulari de declaració de suport adaptats a les seves preferències, com ara, els estats membres on es recolliran les signatures i la llengua. La informació que es requereix dels signataris pot variar segons l'Estat. Per exemple, Espanya requereix que les declaracions que es presentin per a la seva verificació incloguin el número de DNI o de passaport del signatari.

Pas 3: verificació de les declaracions recollides per les autoritats nacionals

El comitè organitzador ha de lliurar les declaracions de suport recollides a les autoritats nacionals competents per tal que en certifiquin la validesa (vegeu el requadre 9). A més, cal que a cada estat es **presentin per separat les declaracions en paper, per sistema web i per signatura electrònica**. Aquest servei de verificació de declaracions és **gratuït**.

És possible que el nombre de declaracions certificades acabi sent inferior al de declaracions recollides. Per tant, és recomanable que els organitzadors s'esforcin per reunir més de la quantitat mínima de signatures exigides. Les autoritats nacionals tenen un termini de **tres mesos per resoldre**.

Un cop certificades almenys un milió de declaracions, amb els altres requisits esmentats més amunt, el comitè les pot presentar a la Comissió.

Pas 4: presentació de les declaracions davant de la Comissió

El comitè presenta davant de la Comissió les declaracions de suport certificades a favor de la seva ICE. L'acte de presentació obre un termini de **tres mesos** perquè la **Comissió elabori el seu informe favorable o desfavorable**.

Un cop presentades les declaracions certificades davant de la Comissió:

- es publica immediatament la ICE;
- els organitzadors tindran una reunió amb representants de la Comissió per explicar-los en detall les qüestions plantejades per la seva iniciativa;
- els organitzadors podran presentar la seva iniciativa en audiència pública organitzada en el Parlament Europeu i, si escau, en altres institucions europees.

Pas 5: examen de la ICE i resposta per part de la Comissió

Acabat el termini, la Comissió emetrà una comunicació oficial en totes les llengües oficials de la Unió. Aquesta resposta pot ser favorable o desfavorable:

- si és desfavorable, no hi ha opció de recurs.
- si és favorable, vol dir que la Comissió ha optat per exercir la seva iniciativa legislativa. La comissió presentarà la seva proposta de legislació al Parlament i al Consell (o només al Consell en determinats casos) per a la seva aprovació.

En determinats casos, transcorregut el termini de tres mesos, pot ser que la Comissió emeti només un informe preliminar. Això significa que necessita aprofundir més en la qüestió abans de prendre una postura definitiva.

9. Autoritats de verificació

L'estat membre competent per verificar una declaració de suport és el que estigui en condicions de comprovar les dades facilitades pel signatari. A Espanya, aquesta verificació la duu a terme l'Oficina del Cens Electoral.

Per a les autoritats competents d'altres països, vegeu:

<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-verification>

10. El programari de recollida de declaracions

La Comissió disposa d'un programari propi (<http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/software>) que facilita, però no garanteix, el certificat. A Espanya, és l'Oficina del Cens Electoral qui els expedeix.

Per a les autoritats competents d'altres països, vegeu: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-online-systems>

Pas 6: inici del procediment legislatiu

El procediment legislatiu a la Unió Europea

En la Unió coexisteixen dos tipus de procediments legislatius: l'**ordinari** i els **especials**. En el procediment ordinari, el Parlament i el Consell actuen com a **colegisladors**, de manera que una proposta legislativa de la Comissió només prosperarà si compta amb l'aprovació de les dues institucions. Es tracta d'un procés que pot arribar a tenir fins a tres fases:

- *Primera lectura:* el Parlament es pronuncia en primera lectura sobre la proposta de la Comissió i remet la seva posició al Consell. Si el Consell l'accepta, es converteix en norma en vigor. En cas contrari, cal una segona lectura.
- *Segona lectura:* el Consell adopta una posició pròpia sobre la proposta legislativa i la remet al Parlament. Si el Parlament no respon en tres mesos o accepta la posició del Consell, aquesta es converteix en llei. En cas contrari:
 - o o bé el Parlament rebutja la posició del Consell i la proposta legislativa es considera rebutjada
 - o o bé el Parlament en proposa esmenes.

Si el Consell accepta aquestes esmenes, la proposta es converteix en llei. Si no és així, es convoca un comitè de conciliació entre el Parlament i el Consell.

- *Tercera lectura:* la missió del comitè és adoptar una posició conjunta que sigui aprovada en la seva totalitat per ambdues institucions. Si és així, la proposta es converteix en llei. En cas contrari, l'acte legislatiu es considera com a no adoptat.

Pel que fa als procediments **especials**, tenen en comú que, en la majoria, el Consell actua com a **legislador únic**. En aquests casos el Parlament només té funcions de consulta.

Algunes matèries en què el Consell és legislador únic són: drets de ciutadania, mesures antidiscriminació, harmonització fiscal o cooperació policial i judicial.

V. Nombre necessari de signatures

Per tal que la ICE prosperi, cal que el comitè reculli, almenys, un milió de declaracions de suport, tenint en compte que:

- Han de procedir d'un mínim de set estats membres diferents.

Procedència de les declaracions de suport

La procedència d'una declaració de suport està determinada per l'estat competent per verificar-la, i no, necessàriament, per la nacionalitat o país de residència del signatari.

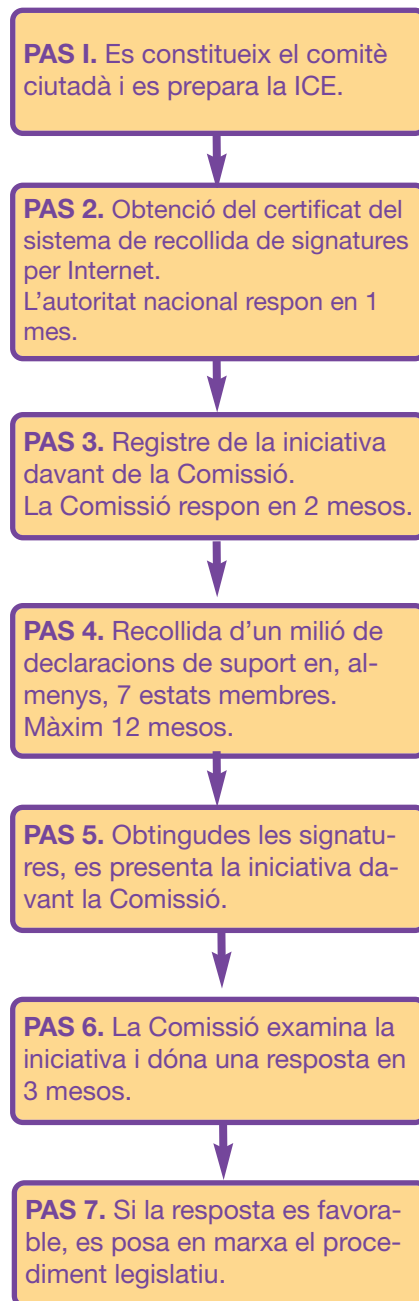
- Cal que en aquests set estats membres s'arribi a un nombre mínim de signataris per estat.

Nombre mínim de declaracions

A la següent adreça <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/signatories> podeu trobar la taula amb el nombre mínim de signataris per estat membre. Per exemple, a Espanya, en són 40.500.

- Ara bé, tots els signataris compten per totalitzar el milió de declaracions.

Figura 6. Procediment per presentar una iniciativa ciutadana europea

5

Altres canals de relació amb l'Administració

1. DRETS D'ACCÉS A LA INFORMACIÓ

I. Drets d'informació en l'àmbit estatal

Tot i que l'accés a la informació i la transparència no són un dret pròpiament de participació, **només podem participar en condicions de qualitat si podem conèixer les actuacions públiques i tenim accés a la informació** rellevant.³

Segons les lleis, tant espanyoles com catalanes, **els ciutadans tenen diversos drets d'accés a la informació pública** en tots els àmbits de govern i de l'Administració estatal, autonòmica i local (vegeu el requadre 1).

La transparència és un dels principis que marca la llei per a l'actuació de les administracions públiques.

A. Quins drets a la informació tenim?

Els ciutadans tenim un dret genèric a la informació, després de petició raonada, en relació amb tots els expedients i la **documentació administrativa sobre la nostra persona** en poder de les administracions públiques, amb els límits establerts a les lleis.

Però, a més, tenim diversos **drets més concrets**, com els següents:

- dret a **obtenir còpies i certificats** acreditatius dels **acords** adoptats per les **corporacions locals** i dels seus antecedents;
- dret **d'accés als expedients**, als **arxius** i als **registres** de l'Administració;
- dret a **una informació veraç i de qualitat**, com a mínim respecte a la organització de l'Administració i els principals serveis i prestacions públiques, els plans i els programes que concreten les seves polítiques públiques,

³ Actualment està en tràmit en el Congrés dels Diputats el Projecte de Llei de transparència, accés a la informació pública i bon govern. Pel que fa a Catalunya, el febrer de 2013 es va nomenar la ponència conjunta que ha d'elaborar el text de la Proposició de Llei de transparència i accés a la informació pública.

1. Marc normatiu

a) Article 105 de la Constitució espanyola.

b) Article 71.4 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya que consagra el principi de transparència i el deure d'informar de l'Administració.

c) Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (LRJP) i Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (LRJAPAC)

d) Legislació bàsica de l'Administració local.

e) Llei 29/2010, del 3 d'agost, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya.

l'existència de bases de dades i arxius que contenen la informació directament relacionada amb l'interès dels ciutadans, sempre que la legislació vigent ho permeti, els drets dels ciutadans en les relacions amb l'Administració, els procediments administratius de llur competència i les convocatòries públiques en matèria de contractació, subvencions i selecció de personal, els mitjans d'impugnació i de reclamació, i els òrgans competents per resoldre aquests procediments, etc.

- dret a l'**ús dels mitjans electrònics en les relacions amb les administracions públiques**, amb menció específica a l'ús d'aquests mitjans per accedir a la informació a la qual tenim dret i per fer servir una signatura electrònica;
- dret a la **presentació de sol·licituds**, comunicacions i altres documents;
- dret a un **tràmit d'informació pública**, per a tot procediment administratiu que així ho prevegi i per a l'elaboració d'una disposició reglamentària quan així s'estimi.

B. Qui pot exercir aquests drets?

Tots els ciutadans poden exercir aquests drets en relació amb la **informació** considerada **pública**, o bé quan es tracti de documentació històrica segons la Llei dels arxius de Catalunya.

Pel que fa a la **resta de documentació no considerada pública**, però, **cal que el ciutadà** acrediti la **condició d'interessat** en el procediment o en la documentació de què es tracti.

C. Límits a l'exercici del dret

L'Administració pot **denegar els drets** d'accés a la informació en aquells casos en què la informació:

- pugui afectar la **seguretat i defensa de l'Estat**;
- afecti la **investigació de delictes**, o
- afecti la **intimitat de les persones**.

En tots aquests casos, però, l'**Administració ha de motivar i justificar la seva denegació** a partir d'un

d'aquests supòsits. En cas contrari, té l'obligació de satisfer el dret.

II. Mecanismes d'informació ciutadana del Parlament Europeu

El Parlament Europeu posa al servei de la ciutadania **diversos recursos d'informació** que es poden trobar i utilitzar a la pàgina web del mateix Parlament: <http://www.europarl.europa.eu/>

1. Servei d'Informació al Ciutadà

El més destacat d'aquests mecanismes és la possibilitat d'adreçar una pregunta directament al Servei d'Informació al Ciutadà, cosa que es pot fer en línia a través d'una bústia electrònica des de la mateixa pàgina web, en l'anomenat correu del ciutadà:

<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/es/cites.html>

2. Oficines d'informació del Parlament

El Parlament Europeu disposa, a més, d'una xarxa d'oficines d'informació del Parlament distribuïdes per les principals ciutats europees. Hi ha una Oficina d'Informació del Parlament a la ciutat de Barcelona.

Oficina de Barcelona del Parlament Europeu

Passeig de Gràcia, 90, 1a planta

Telèfon: 93 272 20 44

Web:

<http://www.europarlbarcelona.eu/view/ca/index.html>

Adreça de correu electrònic:

epbarcelona@europarl.europa.eu

2. DRET DE PETICIÓ

I. El dret de petició en l'àmbit espanyol

A. Què és?

El dret de petició és un dret fonamental de totes les persones respecte de l'Administració pública corresponent, sigui de l'àmbit que sigui (vegeu el requadre 2).

Petició: mitjançant el mecanisme de la petició, un ciutadà o un col·lectiu de ciutadans poden instar l'Administració a dur a terme una actuació, en el marc de les seves competències, respecte d'algun tema que sigui del seu interès.

B. Qui el pot exercir i davant de qui?

Té dret a presentar una petició o una queixa **tota persona natural o jurídica**, de **qualsevol nacionalitat**.

Aquest dret pot ser exercit tant de forma **individual com col·lectiva**.

El **destinatari** del dret de petició és a dir, l'organisme davant del qual s'exerceix, pot ser:

- per una banda, qualsevol institució pública, administració o autoritat, enteses en sentit molt ampli, és a dir, qualsevol poder públic,
- per l'altra, els òrgans de direcció i administració dels organismes i entitats vinculats o dependents de les administracions públiques.

En tot cas, el **destinatari** de la petició ha de ser **competent** sobre l'assumpte del qual es presenta la petició.

2. Marc normatiu

a) Article 29 de la Constitució espanyola i article 29.5 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

b) Llei orgànica 4/2001, de 12 de novembre, reguladora del dret de petició, i, per al cas concret de Catalunya, el Decret 21/2003, de 21 de gener, de la Generalitat de Catalunya, que estableix el procediment per fer efectiu el dret de petició davant les administracions públiques catalanes.

c) Pel que fa a l'àmbit local, també està reconegut pels articles 18.1 e) LRBRL i 157 LMRL.

C. Objecte de la petició i queixa

Es pot presentar una petició o una queixa sobre **qualsevol tema** sobre el qual el ciutadà que la presenta tingui algun interès específic o general, sense que calgui acreditar una afectació personal determinada, i que sigui competència de l'Administració, institució o entitat davant de la qual es presenta. No hi ha cap altra limitació de contingut.

Caràcter subsidiari del dret de petició

Cal tenir present que **no es pot utilitzar** el dret de petició per demanar una actuació per a la qual **hi hagi un altre procediment o mecanisme** que permeti el ciutadà demanar-la o instar-la.

D. Procediment

El peticionari o peticionaris han de redactar la petició i **presentar-la al registre de la institució** a què es vulguin adreçar.

Les peticions s'han de presentar **per escrit, en paper o electrònicament**, i han de complir un conjunt de requisits de formalització, l'absència dels quals pot donar lloc a la inadmissió.

Requisits de formalització

a) Dades del peticionari:

- Nom i cognoms
- Nacionalitat
- Lloc o mitjà escollit per rebre notificacions

En cas que es tracti d'una petició col·lectiva, cal, a més, la signatura de la resta de peticionaris al costat del seu nom i cognoms.

b) Objecte de la petició

c) Destinatari de la petició

Quant a la **llengua** en què han d'estar escrites les peticions:

- castellà, si estan adreçades a l'Administració general de l'Estat o als organismes públics vinculats o que en són dependents
- castellà o una altra llengua cooficial, si la institució de l'Administració general de l'Estat està en el territori d'una comunitat autònoma que en tingui
- castellà, català o occitan aranès en el cas de les administracions de la Generalitat de Catalunya o dels municipis catalans.

Presentada la petició al registre de la institució a què es dirigeixi, aquesta n'acusarà el rebut i ho notificarà al peticionari en un termini de **10 dies** des de la recepció de la petició.

La institució que ha rebut la petició comprova que compleixi els requisits legalment establerts per tal de determinar si pot o no declarar-ne l'admissió a tràmit. L'esmentada institució disposa d'un màxim de **45 dies hàbils** des de la presentació de la petició.

La declaració d'inadmissibilitat ha d'estar motivada. Són **causes d'inadmissió**:

- que el destinatari de la petició no tingui competència sobre la matèria de què tracta;
- que la matèria de què tracta la petició gaudeixi d'un procediment parlamentari, administratiu o judicial específic;
- que ja existeixi un procediment parlamentari, administratiu o judicial en curs sobre la matèria de la petició que encara no ha estat resolt en ferm.

Passat el termini sense que la institució s'hagi pronunciat, la petició s'entén admesa a tràmit.

Un cop admesa a tràmit, la institució destinatària de la petició té un **termini addicional màxim de tres mesos**

des de la seva presentació per donar resposta.

La institució destinatària pot convocar els peticionaris a una audiència especial. La **resposta ha d'incloure**, almenys:

- els termes en què la petició ha estat presa en consideració,
- els motius pels quals s'accedeix o es rebutja la petició,
- la mesura o resolució específica que, si escau, s'hagi adoptat com a resultat de la petició.

En el cas que la institució destinatària accedeixi a la petició, assumeix l'obligació d'adoptar les mesures oportunes per aconseguir-ne la plena efectivitat. Això inclou, si és necessari, l'impuls per a la creació de nova normativa.

II. El dret de petició a la UE

A. Què és?

Les peticions són queixes sobre el funcionament de la Unió Europea o bé sol·licituds sobre una actuació determinada o crides a què el Parlament Europeu adopti una determinada posició sobre algun tema de la seva competència.

B. Qui pot presentar una petició?

Pot presentar una petició qualsevol individu o grup d'individus que reuneixin una de les condicions següents:

- ser ciutadà europeu, és a dir, ser ciutadà de qualsevol país membre de la Unió Europea,
- ser persona resident en un país membre de la Unió Europea,
- ser membre d'una associació, empresa o una altra organització (amb personalitat jurídica) amb seu social en un país membre de la Unió Europea.

Les peticions poden ser **individuals o col·lectives**.

En cas de peticions col·lectives, els signants de la petició han de designar un representant –i un o diversos suplents– que serà considerat el peticionari oficial. Si no ho fan així, es considerarà peticionari oficial el primer signant de la petició.

C. Sobre quins assumptes es pot presentar una petició?

Només es podran presentar peticions sobre assumptes que siguin objecte de la competència de la Unió Europea, o bé que li interessin per a la seva actuació en sentit ampli. La petició ha de versar sobre un assumpte que afecti directament el peticionari.

3. Marc normatiu

Article 227 del Tractat de funcionament de la UE:

Qualsevol ciutadà de la Unió, així com qualsevol persona física o jurídica que resideixi o tingui el seu domicili a un Estat membre, tindrà dret a presentar al Parlament Europeu, individualment o associat amb altres ciutadans o persones, una petició sobre un assumpte propi dels àmbits d'actuació de la Unió que li afecti directament.

Algunes de les competències de la UE:

- Els drets de ciutadania europea reconeguts pels tractats.
- El medi ambient.
- La protecció del consumidor.
- La lliure circulació de persones, béns i serveis, el mercat interior.
- El treball i la política social.

D. Procediment

Les peticions es poden presentar de **dues formes alternatives**:

- **Per correu postal:** no requereix cap formulari especial, però l'escrit que s'envii ha de contenir el nom i cognoms, nacionalitat i domicili de la persona que presenta la sol·licitud (o en cas d'una petició col·lectiva, de la persona que la presenta o com a mínim del primer signatari de la petició), i estar signada a mà per aquesta persona. La petició ha de dirigir-se a la adreça següent:

Adreça postal on s'ha d'enviar la petició

European Parliament
The President of the European Parliament
Rue Wiertz
B-1047 BRUSSELS

- **Formulari en línia**, que es pot emplenar i enviar des de la mateixa pàgina web del Parlament Europeu:
<https://www.secure.europarl.europa.eu/aboutparliament/es/petition.html>

Per completar el formulari de petició amb la documentació justificativa o informació complementària, es pot utilitzar l'adreça de correu postal:

Adreça postal per completar la documentació

European Parliament
Committee on Petitions
The Secretariat
Rue Wiertz
B-1047 BRUSSELS

Les peticions són **admeses o rebutjades** a tràmit per la **Comissió de Peticions** (vegeu el requadre 4).

Per ser admesa a tràmit, és suficient que **una quarta part dels membres** de la Comissió de Peticions així ho demani. Un cop admesa a tràmit, la petició s'inscriu en el Registre del Parlament i passa a ser pública.

Normalment, la Comissió de Peticions **es reuneix un cop al mes** (a excepció del mes d'agost), per tal de resoldre les admissions a tràmit de les peticions rebudes (vegeu el requadre 5).

La Comissió de Peticions respon al més aviat possible i informa la persona que ha presentat la petició de la resolució a la qual ha arribat. En cas de ser **admesa a tràmit**, la **Comissió de Peticions pot decidir** alguna de les accions següents:

- Demanar a la Comissió Europea que efectui una investigació preliminar i informi si es respecta o s'infringeix la legislació comunitària pertinent, o posar-se en contacte amb SOLVIT (Effective Problem Solving in Europe: <http://ec.europa.eu/solvit/>).
- Trametre la petició a altres comissions del Parlament Europeu perquè aquestes n'informin o iniciïn altres accions (per exemple, una comissió pot prendre en consideració una petició en el marc de les seves activitats legislatives); en casos excepcionals, preparar i presentar un informe complet al Parlament perquè sigui sotmès a votació en sessió plenària o bé fer una visita al país o a la regió de què es tracti per recollir informació sobre el terreny i presentar un informe de comissió amb les seves observacions i recomanacions, adoptar les mesures que consideri pertinents per tractar de resoldre un problema o donar una resposta adequada al peticionari.

Les peticions **no admeses a tràmit són declarades improcedents**, i automàticament són arxivades, tot i que la Comissió de Peticions sempre notifica al peticionari aquesta decisió.

La **Comissió podrà suggerir al peticionari que adreci la seva demanda a una altra institució europea**, com el Defensor del Poble Europeu, o bé a una institució externa a la Unió Europea, com el Tribunal Europeu de Drets Humans o a una autoritat nacional determinada.

E. Idioma de redacció de la petició

La petició es pot redactar **en qualsevol dels idiomes oficials de la Unió Europea**. En cas que es presenti una petició en català, haurà d'anar acompanyada d'una traducció en un idioma oficial per no ser declarada improcedent. La correspondència per part del Parlament amb el peticionari serà en la llengua oficial en què figuri la traducció

4. Comissió de Peticions

Aquesta Comissió està formada per 34 membres provinents dels diferents països membres. Tots els membres són diputats del Parlament Europeu. Podeu veure'n la composició a:

<http://www.europarl.europa.eu/committees/es/peti/home.html>

5. Quantes peticions s'admeten a tràmit?

Gairebé la meitat de les peticions presentades són admeses a tràmit per la Comissió de Peticions. L'any 2010, per exemple, es van presentar més de 1.200 peticions, de les quals van ser admeses a tràmit un 47%, la gran majoria de les quals (562) van ser trameses a la Comissió Europea per sol·licitar-ne un dictamen.

acompanyant.

3. L'AUDIÈNCIA DELS CIUTADANS

A. Què és?

L'audiència dels ciutadans és un **tràmit** dins els procediments administratius que s'obre durant un període determinat i en el qual **els ciutadans en general**, o en ocasions només **aquells que tenen un interès justificat** en un assumpte, poden **demanar més informació** o **poden presentar propostes o al·legacions** (vegeu el requadre 6).

Normalment tenen lloc **abans que un òrgan determinat prengui una decisió o aprovi una normativa** particular.

L'audiència **no compromet l'Administració** a actuar d'una determinada manera, sinó que només l'**obliga a donar raons o justificar les seves decisions**.

El tràmit d'audiència és obligatori en principi en tots els procediments administratius i en qualsevol disposició reglamentària.

Les úniques excepcions són:

- disposicions que regulen els òrgans, els càrrecs i les autoritats del Govern, i
- disposicions orgàniques de l'Administració de la Generalitat o dels organismes que té adscrits o que en depenen.

B. Qui té dret a intervenir-hi?

Tots els ciutadans que tinguin algun interès en l'ordenança, el reglament o el procediment administratiu.

C. El tràmit d'audiència en diferents procediments

1) Procediments administratius

El tràmit d'audiència s'ha d'obrir tot just s'ha instruït el procediment i immediatament abans de redactar la proposta de resolució.

S'ha de posar el contingut de l'expedient en coneixement de les persones interessades, amb l'excepció de les dades excloses del dret d'accés a la informació, perquè puguin formular les al·legacions i aportar els documents que considerin procedents.

El termini general és entre **10 i 15 dies**, però la normativa corresponent en pot fixar un altre.

6. Marc normatiu

a) Article 105 de la Constitució espanyola.

a) Articles 84 a 86 de la Llei estatal 30/92, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques.

b) Article 24.1, apartats c i d, de la Llei 50/1997, de 27 de novembre, del Govern.

c) Articles 51 i 67 de la Llei catalana 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya. Es pot consultar a:

<http://www.gencat.cat/diari/5686/10209202.htm>

L'audiència es pot fer per escrit, oralment mitjançant la compareixença de la persona interessada, o per mitjans electrònics i a distància.

2) Disposicions reglamentàries

La durada del tràmit d'audiència ha de ser d'un mínim de 15 dies hàbils des que s'ha enllestit el text del reglament.

Hi tenen dret a participar tant els ciutadans particulars com les organitzacions i associacions reconegudes per la llei els fins de les quals estiguin directament relacionats amb l'assumpte de què tracta el projecte normatiu.

L'Administració pot, sempre de manera raonada i motivada, escollir el procediment d'audiència i també ometre'l per raons greus d'interès públic, o si les organitzacions i associacions interessades ja van participar en la redacció del text del projecte de reglament mitjançant informes o consultes.

3) Ordenances i reglaments municipals

El ciutadà té dret a presentar reclamacions i suggeriments sobre el contingut d'ordenances i reglaments que ja hagin estat aprovades pel ple municipal en un període mínim de 30 dies des de la seva aprovació.

El ple està obligat a resoldre explícitament les reclamacions o suggeriments presentats, poden acceptar-los o rebutjar-los, però sempre de manera raonada, abans de l'aprovació definitiva del document.

4. CONTACTAR AMB REPRESENTANTS POLÍTICS

I. En l'àmbit local

A. Contactar amb l'alcalde

Els ciutadans poden posar-se en contacte amb el seu alcalde per tal de fer-li arribar les seves opinions, crítiques, peticions o suggeriments.

Molts municipis oficialitzen aquest dret i permeten el contacte amb l'alcaldia a través d'una adreça de correu electrònic o d'una bústia electrònica, que habitualment es poden trobar en el web de l'ajuntament. En alguns municipis més grans aquesta possibilitat s'estén també als regidors del consistori (vegeu el quadre 7).

Això no exclou altres formes més tradicionals, com el correu postal, la trucada telefònica o la visita personal, que és més fàcil i freqüent en municipis més petits.

7. Participació en els òrgans representatius

Alguns municipis complementen aquest instrument amb el dret dels veïns d'adreçar-se als regidors separatament o als plens municipals, però no ha de confondre's aquesta possibilitat amb el dret de participació en el ple.

B. Intervenció en els plens municipals

Les sessions dels plens municipals són sempre públiques, tot i que es permet el secret per al debat i les votacions en certs casos restringits (vegeu el requadre 6).

Alguns municipis preveuen, a més, en les seves ordenances de participació ciutadana, el dret dels veïns i/o de les associacions d'interès general o utilitat pública de participar en el torn obert de paraules o en el debat de mesures en les sessions del ple municipal.

Aquestes persones o entitats que participen en els debats del ple, però, no poden disposar de vot o prendre part en la presa de decisions.

II. En l'àmbit autonòmic

A. Participar en l'activitat del Parlament de Catalunya

Amb l'objectiu de potenciar la participació dels ciutadans en l'activitat parlamentària, el Parlament ha obert espais en el portal del Parlament i en diverses plataformes:

e-peticions: a través d'aquest espai es poden fer arribar al Parlament les peticions dels ciutadans i permetre que altres persones puguin adherir-s'hi, generant un entorn de participació vinculat a aquestes sol·licituds.

Participació en els debats: espai per participar en la sessió commemorativa del 30è aniversari del restabliment de la cambra.

El meu Parlament: espai on es poden gestionar les subscripcions als continguts del web del Parlament.

Consultes dels ciutadans: és un espai per atendre les consultes dels ciutadans relacionades amb les diferents funcions del Parlament.

Les qüestions plantejades a consultes@parlament.cat es responen en un missatge de correu electrònic que el ciutadà rep tan bon punt se n'hagi gestionat la petició d'in-

formació.

També es pot accedir a les bústies dels diputats i diputades a:

<http://www.parlament.cat/web/serveis/contacteu/bussties-atencio/formulari-consultes>

Blogs dels diputats i les diputades: s'hi poden trobar els blogs dels membres del Parlament. El contingut dels blogs accessibles des d'aquest espai és de caràcter personal i, per tant, és responsabilitat dels seus autors; el Parlament no estableix cap control ni de l'activitat ni de la informació que s'hi publica.

TweetParlament: el Twitter és un servei de microblogs que permet que els usuaris enviïn missatges curts de text amb la finalitat principal de fer immediata la comunicació. En aquesta pàgina hi ha les actualitzacions del Twitter dels diputats que n'han autoritzat la difusió. El contingut de les entrades accessibles des d'aquest espai és de caràcter personal i, per tant, és responsabilitat dels seus autors; el Parlament no estableix cap control ni de l'activitat ni de la informació que s'hi publica.

B. Contactar amb el Govern de la Generalitat

La Generalitat té un web dedicat a l'activitat del president, amb la possibilitat de contactar-hi mitjançant un formulari:

http://www.govern.cat/pres_gov/AppJava/president/president-mas/contactar.html

Igualment, hi ha una pàgina web dedicada al Govern, amb la possibilitat de contactar-hi:

<https://ovt.gencat.cat/gsitfc/AppJava/fcqs14/fcqs14Contacte.do?reqCode=newCqs&topicLevel1.id=500&topicLevel2.id=18503>

III. En l'àmbit estatal

A. Escriure a les Corts Generals

Cada diputat i senador disposa d'una adreça de correu electrònic d'accés públic. Podeu trobar el directori amb les adreces dels diputats a:

<http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Diputados>

i les dels senadors a:

<http://www.senado.es/legis10/senadores/index.html>

B. Escriure al Govern d'Espanya

En el web del Govern hi ha un apartat específic per escriure al president:

<https://portal-scc.presidencia.gob.es/ciudadan@s/contacto.jsp>

A més, podem trobar els vincles als webs dels diferents ministeris, alguns dels quals també incorporen la possibilitat d'escriure al ministre:

<http://www.lamoncloa.gob.es/Gobierno/index.htm>

IV. En l'àmbit europeu

A. Contactar amb els membres de la Comissió Europea

Cada membre de la Comissió, inclosos els vicepresidents i el president, té una pàgina web oficial on s'inclou un apartat de contacte:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/index_es.htm

Es tracta d'un formulari on el ciutadà pot escriure i enviar la seva pregunta o petició.

Les peticions enviades al president de la Comissió gaudeixen d'un tractament especial. Un cop reenviades al responsable del departament corresponent, són respostes per un portaveu i publicades en un arxiu, al qual es pot accedir i que es pot descarregar des de la pàgina web:

http://ec.europa.eu/commission_20102014/president/contact/petitions/index_en.htm

B. Consultes o qüestionaris públics europeus (Your Voice)

Els ciutadans europeus poden respondre a les consultes realitzades per la Comissió Europea en forma de qüestionaris electrònics.

La Comissió concep les consultes públiques com a mecanismes de diàleg entre la mateixa Comissió i les parts interessades, per tal d'aconseguir una millor adaptació

de les polítiques de la Unió sobre diferents àmbits en un entorn ràpidament canviant.

Es tracta de qüestionaris electrònics sobre diferents àrees competencials de la Unió. Els qüestionaris, quan n'hi ha d'oberts, es troben en línia a la pàgina de Your Voice in Europe, on també es poden trobar els qüestionaris ja tancats:
http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_es.htm

C. Escriu al teu diputat del Parlament Europeu

La pàgina web del Parlament Europeu disposa d'un senzill cercador per trobar qual-sevol diputat membre del Parlament:
<http://www.europarl.europa.eu/meps/es/search.html>

Un cop a la pàgina d'un diputat concret, es pot fer un seguiment de les seves accions, així com trobar la seva adreça electrònica de contacte.

D. Àgora

Àgora és un espai de trobada i discussió entre el Parlament Europeu i la societat civil europea sobre diferents temes d'actualitat i interès general (vegeu el requadre 7). Estan registrats més de 500 representants de la societat civil, provinents d'associacions, organitzacions professionals, sindicats i equips d'especialistes (think tanks), així com diversos panels d'experts. Després de diverses activitats de debat, tant presencials com virtuals, els representants de la societat civil que han format part de l'Àgora en cada debat temàtic redacten un informe de conclusions.

E. Pregunta al president del Consell Europeu

Els ciutadans europeus poden també adreçar una qüestió al president del Consell Europeu, actualment Herman Van Rompuy, a través del blog que la presidència manté obert:
<http://www.askthepresident.eu/>

8. Debats a l'Àgora europea

Iniciativa creada l'any 2007. Fins al moment ha mantingut tres grans debats: un sobre el futur de la Unió Europea, un sobre el canvi climàtic i, el més recent, sobre la crisi econòmica i financera i les noves formes de pobresa.

Annexos

ANNEX 1. La consulta popular per via de referèndum. Quadre comparatiu

	Municipi	Catalunya	Estat espanyol	Unió Europea
Què és?	Instrument de participació directa que serveix per determinar la voluntat del cos electoral (persones que tenen dret de vot en les eleccions municipals) sobre qüestions polítiques de transcendència especial amb les garanties pròpies del procediment electoral.	Instrument de participació directa que serveix per determinar la voluntat del cos electoral (persones que tenen dret de vot en les eleccions al Parlament de Catalunya) sobre qüestions polítiques de transcendència especial amb les garanties pròpies del procediment electoral.	Instrument de participació directa que serveix per consultar als ciutadans sobre qüestions polítiques de transcendència especial.	AQUESTA OPCIÓ NO EXISTEIX ACTUALMENT.
Iniciativa	La iniciativa pot ser institucional (alcalde o un terç dels regidors) o popular .	La iniciativa pot ser institucional (Govern, 1/5 part dels diputats del Parlament o dos grups parlamentaris, 10% dels municipis que sumi 500.000 habitants) o popular .	La iniciativa només pot ser institucional : el referèndum serà convocat pel rei a proposició del president del Govern, autoritzat prèviament pel Congrés dels Diputats.	

	Municipi	Catalunya	Estat espanyol	Unió Europea
Qui hi pot participar?	<p>A) Comissió promotora: un mínim de tres persones majors d'edat que tinguin la condició política de catalans d'acord amb l'Estatut d'autonomia i que no estiguin privades dels drets polítics.</p> <p>B) Poden signar els veïns del municipi inscrits al padró, majors de 18 anys, que tinguin residència legal a Espanya o bé tinguin la ciutadania espanyola.</p> <p>C) Poden votar en la consulta els veïns del municipi amb dret de vot en les eleccions municipals.</p>	<p>A) Comissió promotora: un mínim de tres persones majors d'edat que tinguin la condició política de catalans d'acord amb l'Estatut d'autonomia i que no estiguin privades dels drets polítics.</p> <p>B) Poden signar els ciutadans inscrits en el padró, majors de 18 anys, que tinguin residència legal a Espanya o bé tinguin la ciutadania espanyola.</p> <p>C) Poden votar en la consulta els ciutadans amb dret de vot a les eleccions al Parlament de Catalunya.</p>	Poden votar els espanyols majors de divuit anys inscrits en el cens electoral.	

	Municipi	Catalunya	Estat espanyol	Unió Europea
Objecte i límits	<p>Matèries objecte de consulta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - temes de competència municipal - de caràcter local, en què no prevalgui un interès supramunicipal - de transcendència especial per als interessos dels veïns. <p>Matèries excloses:</p> <ul style="list-style-type: none"> - les que puguin anar en contra de les facultats que la Constitució i l'Estatut reconeixen als ens locals - les que afectin un projecte de llei o una proposició de llei que s'estigui tramitant en el Parlament - els assumptes relatius a les finances locals. 	<p>Matèries objecte de consulta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polítiques de transcendència especial per a la ciutadania dins de l'àmbit de les competències atribuïdes a la Generalitat. <p>Matèries excloses:</p> <ul style="list-style-type: none"> - les que puguin anar en contra de les facultats que la Constitució i l'Estatut reconeixen a les institucions de la Generalitat - les que afectin un projecte de llei o una proposició de llei que s'estigui tramitant en el Parlament - no poden tenir com a objecte matèries tributàries o pressupostàries, en el cas de consultes d'iniciativa ciutadana. <p>Limitacions temporals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - no es poden celebrar consultes durant el període comprès entre la dissolució del Parlament i la investidura del president de la Generalitat - cal esperar un temps per formular una altra consulta igual o substancialment equivalent a una altra que hagi estat retirada pels seus promotors o rebutjada pel Parlament o la ciutadania. 	<p>Matèries objectes de consulta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - referèndum consultiu: decisions polítiques d'especial transcendència. - referèndum vinculant o de ratificació: supòsits concrets que preveu la Constitució espanyola. <p>Limitacions temporals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - no es pot celebrar un referèndum durant la vigència dels estats d'excepció i setge en algun dels àmbits territorials on s'efectua la consulta o en els noranta dies posteriors al seu aixecament - no es pot celebrar cap modalitat de referèndum, llevat dels previstos en els articles 167 i 168 de la Constitució, en el període comprès entre els noranta dies anteriors i els noranta dies posteriors a la data de celebració d'eleccions en el territori que afecti. 	

	Municipi	Catalunya	Estat espanyol	Unió Europea
Nombre de signatures necessari	a) En poblacions de 5.000 habitants o menys: el 20% dels habitants. b) En poblacions de 5.001 a 100.000 habitants: 1.000 signatures més el 10% dels que excedeixen els 5.000 habitants. c) En poblacions de més de 100.000 habitants: 10.500 signatures més el 5% dels que excedeixen els 100.000 habitants.	Mínim del 3% de la població de Catalunya.		
Procediment	Vegeu la figura de la pàgina 12.	Vegeu la figura de la pàgina 22.		
Normativa reguladora	Llei 4/2010, del 17 de març, de consultes populars per via de referèndum.	Llei 4/2010, del 17 de març, de consultes populars per via de referèndum.	Llei orgànica 2/1980, de 18 de gener, sobre regulació de les diferents modalitats de referèndum.	

ANNEX 2. La iniciativa legislativa popular. Quadre comparatiu

	Municipi	Catalunya	Estat espanyol	Unió Europea
Què és?	Els ciutadans poden instar el Ple municipal que prengui una decisió o aprovi una normativa amb una orientació determinada sempre que es compleixin certes condicions bàsiques.	Els ciutadans, representats per una comissió promotora, poden presentar una proposició de Llei davant la Mesa del Parlament de Catalunya per tal que sigui debatuda en el Ple de la cambra legislativa.	Un grup de ciutadans, constituïts en una comissió promotora, pot presentar una proposició de Llei davant la Mesa del Congrés dels Diputats per tal que sigui presa en consideració pel Ple de la cambra legislativa.	Un conjunt de ciutadans de la Unió pot demanar a la Comissió Europea que proposi al Parlament Europeu i al Consell legislar sobre una matèria en què la Comissió sigui competent per desenvolupar els tractats de la Unió.
Qui hi pot participar?	Els veïns del municipi amb dret de vot en les eleccions municipals tenen dret tant a promoure com a donar suport a una iniciativa popular municipal.	A) Comissió promotora: mínim de tres persones, majors de 18 anys, que tinguin la condició política de catalans i que tinguin el dret de sufragi actiu. B) Poden signar els ciutadans inscrits en el padró, majors de 16 anys que tinguin la ciutadania espanyola, o la ciutadania de qualsevol Estat membre de la Unió Europea, Islàndia, Liechtenstein, Noruega o Suïssa, o que resideixin legalment a Espanya.	Els ciutadans espanyols, majors de 18 anys, inscrits en el cens electoral.	A) Comitè organitzador: mínim de set ciutadans, que han de ser residents en, almenys, set estats diferents de la Unió, tot i que no cal que siguin nacionals de set països diferents. Han de tenir l'edat suficient per votar en cada Estat membre (18 anys, excepte 16 pels austríacs). B) Poden signar els ciutadans de la Unió amb edat suficient per a votar.

	Municipi	Catalunya	Estat espanyol	Unió Europea
Objecte i límits	Pot ser objecte d'iniciativa qualsevol matèria de competència municipal.	Matèries objecte d'ILP: Les que la Generalitat de Catalunya tingui competències i sobre les quals el Parlament pugui legislar. Matèries excloses: - les matèries reservades per l'Estatut a la iniciativa dels membres del Parlament, els grups parlamentaris o el Govern - els pressupostos de la Generalitat - les matèries tributàries.	Matèries excloses: - les matèries reservades per la Constitució a llei orgànica - les de naturalesa tributària - les de caràcter internacional - les referents a la prerrogativa de gràcia - les lleis de planificació de l'activitat econòmica general - la Llei del Consell Econòmic i Social - la Llei de pressupostos generals de l'Estat.	Qualsevol matèria en què la Comissió sigui competent per desenvolupar els tractats de la Unió.
Nombre de signatures necessari	El que determini la normativa municipal, que mai pot superar els límits següents: a) En municipis de fins a 5.000 habitants: 20% del total de veïns (no només dels que tenen dret de sufragi). b) En municipis d'entre 5.001 i 20.000 habitants: 15% del total de veïns. c) En municipis que tenen 20.001 habitants o més: 10% del total de veïns.	Mínim de 50.000 signatures en 120 dies (prorrogables 60 dies més per causa justificada).	Mínim de 500.000 signatures en nou mesos, prorrogables per tres mesos més.	Mínim d'un milió de signatures d'un mínim de set Estats membres. Hi ha un nombre mínim de signatures a recollir en cada Estat (a Espanya, per exemple, són 40.500 signatures).
Procediment	Vegeu la figura de pàgina 15	Vegeu la figura de la pàgina 27.	Vegeu la figura de la pàgina 38.	Vegeu la figura de la pàgina 47.
Normativa reguladora	a) Normativa aprovada per cada municipi. b) Article 70 bis LRBRL.	Llei 1/2006, de 16 de febrer, de la iniciativa legislativa popular.	La Llei orgànica 3/1984, de 26 de març, reguladora de la iniciativa legislativa popular.	Reglament (UE) núm. 211/2011 del Parlament Europeu i del Consell de 16 de febrer de 2011 sobre la iniciativa ciutadana.

